

Forord

I Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter (CFUL) har vi til formål at undersøge landdistriktsudviklingen, hvor vi har særlig interesse for levevilkår og erhvervsudvikling. Det gør vi på mange måder. Det være sig i egenskab af at følge hvordan udviklingen forløber, hvad folk og erhvervslivet selv gør, som hvordan politik for udviklingen tegner sig og f.eks. støtteordninger anvendes.

I den forbindelse er det relevant at spørge til, hvorledes de støtteordninger som erklærer landdistriktsudvikling som deres formål, faktisk bliver brugt og fordeler sig. Hvem er støttemodtagere, hvad bruger de støtten til, og hvor i landet er det?

Vi kender de enkelte ordningers hensigt. Men ordningerne er jo sådan indrettet, at deres virke navnlig afhænger af ansøgerfeltet, herunder hvor aktivt feltet er, og hvad det især søger støtte til – selvfølgelig inden for ordningernes rammer, og afhængig af hvad de bevilgende parter indstiller til bevilling.

Vi vurderer, at analysens resultater netop kan bruges i forlængelse af de officielle evalueringer, som knytter sig til hver af ordningerne, og til forberedelsen af landdistriktspolitik og evt. nye støtteprogrammer fremover.

Fra CFUL's side er det navnlig forsknings- og udviklingsmedarbejder Lise Thomsen, som har taget det store slæb med dataindsamling og -behandling, mens undertegnede har stået bag, og sammen med Lise lavet det sammenfattende.

Esbjerg, april 2006

Hanne W. Tanvig
Centerleder

Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter
www.cful.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	1
2.	Sammenfatning og konklusioner.....	3
3.	Hvem har modtaget støttemidler?	6
	Landdistriktspuljen	6
	Artikel 33	7
	LEADER+	8
	Samtlige ordninger	9
4.	Hvad er der givet støtte til?	11
	Landdistriktspuljen	11
	Artikel 33	12
	LEADER+	12
	Samtlige ordninger	13
5.	Hvor i landet er der givet støtte?	17
	Landdistriktspuljen	18
	Artikel 33	20
	LEADER+	23
	Samtlige ordninger	25
6.	Nærmere om projektholdere	30
	Samtlige ordninger	31
	Kildeoversigt.....	34
	Bilag 1. De forskellige ordninger.....	35
	Bilag 2. Metode	40
	Bilag 3. LEADER-områderne	43

Tabelfortegnelse

Tabel 1.	Største koncentration af projektholdere under Landdistriktspuljen (2001-2005) fordelt på kommuner.....	19
Tabel 2.	Højeste støttetilsagn (kr.)/indbygger under Landdistriktspuljen (2001-2005) fordelt på kommuner	20
Tabel 3.	Største koncentration af projektholdere under Artikel 33 (2001-2004) fordelt på kommuner	21
Tabel 4.	Kommuner med samlet største støttetilsagn (kr.)/indbygger under Artikel 33 (2001-2004)	23
Tabel 5.	Største koncentration af tilsagn om projekter under LEADER+ (2001-2004) fordelt på kommuner	23
Tabel 6.	Kommuner med projekter med største samlede støttetilsagn (kr.)/indbygger under LEADER+ (2001-2004).....	25
Tabel 7.	Flest tilsagn om projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) fordelt på kommuner	27
Tabel 8.	Kommuner med samlet set største støttetilsagn (kr.)/indbygger under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004).....	27
Tabel 9.	Antal projekter samt tildelte midler under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 samt LEADER+ (2001-2004) fordelt efter oplandstype*	29

Figurfortegnelse

Figur 1. Procentuel fordeling af støttede projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til støttemodtager	6
Figur 2. Procentuel fordeling af støttede projekter under Artikel 33 (2001-2004) i forhold til støttemodtager.....	7
Figur 3. Procentuel fordeling af analyserede støttetildelte projekter under LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager.....	8
Figur 4. Støttemodtager i forhold til antal projekter inden for Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004).....	9
Figur 5. Støttemodtager i forhold til tildelte støttemidler inden for Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004)	9
Figur 6. Procentuel fordeling af analyserede støttetildelte projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til støttemodtager.....	10
Figur 7. Procentuel fordeling af projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) med hensyn til det støttede formål.....	11
Figur 8. Procentuel fordeling af projekter under Artikel 33 (2001-2004) med hensyn til det støttede formål	12
Figur 9. Procentuel fordeling af analyserede projekter under LEADER+ (2001-2004) med hensyn til det støttede formål.....	13
Figur 10. Fordeling af analyserede projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til projektformål	14
Figur 11. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager.....	14
Figur 12. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager.....	15
Figur 13. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager.....	16
Figur 14. Antal projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) på kommuneniveau.....	18
Figur 15. Samlet støttetilsagn (kr.) under Landdistriktspuljen (2001-2005) pr. indbygger på kommuneniveau.....	20
Figur 16. Antal Artikel 33 projekter (2001-2004) på kommuneniveau	21
Figur 17. Samlet støttetilsagn (kr.) under Artikel 33 (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau.....	22
Figur 18. Antal LEADER+ projekter (2001-2004) på kommuneniveau	24
Figur 19. Samlet støttetilsagn (kr.) under LEADER+ (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau.....	25
Figur 20. Samtlige projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) på kommuneniveau	26
Figur 21. Samlet støttetilsagn (kr.) under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau	28
Figur 22. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005)	30
Figur 23. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Artikel 33 (2001-2004).....	31
Figur 24. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i analyserede støttetildelte projekter under LEADER+ (2001-2004)	31
Figur 25. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktspuljen (2001-2005)	32

1. Indledning

For mange er særlig støtteordninger og deres anvendelse det centrale i landdistriktspolitik. Det være sig, fordi de signalerer interesse for at støtte de mange lokale kræfter i deres virke, som at de ret beset også rummer en del midler til konkrete projekter, som måske ikke ellers ville være blevet til. Der kan findes flere andre grunde til eksistensen af særlig støtteordninger, hvor de mere markante er, at der er tale om ”hold k... bolcher”, og/eller at det er spekulation i anvendelse af frivillige kræfter på aktiviteter, som burde være det offentliges opgaver, herunder at midlerne bare substituerer andre midler.

Denne undersøgelse har ikke som ambition at diskutere og finde nærmere formål med særlige støtteordninger og i særdeleshed dem, som vi har kigget på af relevans for landdistriktsudvikling, og i hvor stor udstrækning formålet så måtte indfries. Den har heller ikke til formål grundlæggende at evaluere ordningerne inden for de rammer, de er blevet til. Sådanne evalueringer foretages systematisk for hver af ordningerne¹.

Til gengæld har vi sat os for med åbent sind at kortlægge anvendelsen af de ordninger, som vi alle må være enige om handler om landdistriktsudvikling, med særligt sigte på hvad de støttede projekter primært handler om, hvem der er projektholdere, og i særdeleshed hvor projektmidlerne havner. Det gør vi op for hver af ordningerne, men også set på tværs af ordningerne. Vores undersøgelse handler altså *ikke* om graden af ordningernes ”egen” målopfyldelse i forhold til respektive formkrav m.v.

Sådanne ordninger kommer ikke i spil, uden at nogen ansøger om støtte fra dem til et givet projekt. Der skal selvfølgelig kunne bevilges inden for ordningernes typisk ret vide rammer, men pga. denne fremgangsmåde viser resultaterne ikke mindst en del om projektmageriets ”egen drift”, sammensætning og udstrækning.

De ordninger vi har valgt er Landdistriktspuljen, Artikel 33 i Landdistriktsprogrammet og LEADER+, som vi alle må være enige om handler om landdistriktsudvikling, og som det giver mening at sammenholde, fordi de har store ligheder mht. sigte og syn. Ordningernes generelle formål og virke er kort beskrevet i bilag 1.

- Under Landdistriktspuljen har der samlet været 909 støttetildelte projekter fra 2001-2005 med tilsagn om støtte på i alt ca. 103 mio. kr.²

¹ Se f.eks. evaluering af Landdistriktspuljen (Teknologisk Institut, 1999), Midtvejsevaluering af Artikel 33 (Kvistgaard Consult, 2003) eller Midtvejsevaluering af LEADER+ (Teknologisk Institut, 2003).

² For 2005 er antallet af støttetildelte projekter ikke nødvendigvis fuldkommen, da data blev indhentet inden årsskiftet 2005/2006, og der vedrørende typen af projekter kaldet informationsprojekter er løbende ansøgningsfrist over hele året.

- Under Artikel 33 har der samlet været 413 støttetildelte projekter fra 2001-2004 med tilsagn om støtte på i alt ca. 149 mio. kr.
- Under LEADER+ indgår der i denne analyse 277 støttetildelte projekter fra 2001-2004 med tilsagn om støtte på i alt ca. 53 mio. kr.

Vi har gennemført undersøgelsen som en desk research, hvor vi systematisk har analyseret alle de projekter, som ordningerne har støttet i perioden 2001-2004/2005. Til formålet har vi haft adgang til oplysninger om de enkelte støttede projekter i den pågældende periode. Undersøgelsen er derfor primært baseret på de oplysninger, som bevillingsgiver er i besiddelse af, og er overvejende kvantitativ. Undersøgelsesmetoden er nærmere beskrevet i bilag 2.

2. Sammenfatning og konklusioner

Støtteordninger er omgivet med megen interesse, tro og mystik. De har en magisk evne til at optage og beskæftige rigtig mange projektmagere og deres omverden. Nogle anser dem for at være selve landdistriktspolitikken, andre for at være symbolik og måske ”hold k.... bolcher” – og meget mere.

Vi har nysgerrigt spurgt til, hvorledes tre støtteordninger med sigte på landdistriktssudvikling bliver brugt og fordeler sig, hver for sig og sammen, ikke mindst geografisk. Det er:

- Landdistriktspuljen
- Artikel 33
- LEADER+

hvor der i perioden 2001-2004/2005 er givet tilsagn om støtte til i alt 1.599 projekter for i alt 305 mio. kr. Det er data om disse projekter, vi har analyseret.

Generelt

- Landdistriktspuljen rummer det største antal projekter, men i økonomisk henseende tildeles det enkelte projekt generelt færrest midler. Artikel 33 har bevilget flest midler, og projekterne er økonomisk set større.

Hvem er støttemodtager?

- Alle tre ordninger har navnlig formidlet støtte til private personer med almennyttigt formål og foreninger, og det gælder særligt Landdistriktspuljen. Virksomheder er sjældent blandt støttemodtagere, dog hyppigere i Artikel 33 end i de to øvrige ordninger. Dette skyldes ikke mindst, at jordbrugerhvervet har forrang i dele af Artikel 33.
- Private personer og foreningers projekter er relativt set støttet med færre midler end de projekter, hvor det offentlige, større institutioner eller virksomheder står som støttemodtager.
- Der er mange (25 %), som har modtaget støtte flere gange fra de forskellige ordninger. Offentlige enheder eller større institutioner er særligt gode til at tiltrække støtte til flere projekter.
- Det er tydeligt, at nogle offentlige enheder eller større institutioner har gjort en særlig indsats for at tiltrække støttemidler.

Hvad støttes generelt?

- Kultur- og fritidsaktiviteter er klart førende som tema for projekter, men modtager relativt færre midler pr. projekt end andre projekttemaer. Hvor det i bund og grund er kultur- og fritidsaktivitetsformål, der imidlertid er

tematiseret som ”tværgående aktiviteter” og ”infrastruktur- og anlægsfrembringelser”, støttes de med større beløb.

Forskellige typer støttemodtageres projektformål

- Offentlige og større institutioner har især modtaget støtte til ”tværgående udvikling” og næsteften ”kultur- og fritidsaktiviteter”, navnlig med midler fra Landdistriktspuljen.
- Private personers og foreningers projekter handler suverænt om ”kultur- og fritidsaktiviteter”, hvor også Landdistriktspuljen markerer sig som hovedkilde.
- Måske ikke overraskende, men når støttemodtagere er virksomheder, handler det mest om ”erhvervsudvikling” efterfulgt af ”tværgående udvikling”. Her spiller dele af Artikel 33-ordningen ind.

Hvor foregår de støttede projektaktiviteter?

- Der findes støttemodtagere i 80 % af samtlige landets kommuner³.
- Ses fordelingen af midler i forhold til antallet af indbyggere, er der en større projektstøtte i yderområderne end i resten af landets landdistrikter.
- De fleste projekter og de fleste midler tildeles dog projektholdere i landkommuner i midterzonen, dvs. i nærheden af mellemstore byer.
- Der er dog stor forskel på fordelingen af midlerne. Projektholdere i enkelte udkantsområder tiltrækker relativt langt større midler end gennemsnittet, især på de større øer.
- Artikel 33's fordeling synes at forklare, at der relativt set gives mange midler til projekter med modtageradresse i kommuner, som ikke tilhører de svagest stillede. En forklaring kan være tilstedeværelse af en aktiv jordbrugssektor lige dér.
- I et antal kommuner, også i bykommuner, fremkommer den samme projektholder flere gange over hele den analyserede periode. Det er overvejende offentlige enheder og kan spores til bestemte aktører. Dette kan tages som udtryk for, at man her har en særlig prioritet over for anvendelse af støtteordningerne.

Ud fra vores materiale og metode kan vi ikke konkludere, om den store projektaktivitet så også fremmer udviklingen i landdistrikterne. For hvad ville der alternativt have gjort sig gældende? Men det store materiale afspejler i sig selv en stor aktivi-

³ Her skal vi være opmærksomme på, at støttemodtageren kan have én adresse, mens selve aktiviteten gennemføres på en anden. Ikke desto mindre må vi anse det for sandsynligt, at langt de fleste projektaktiviteter finder sted på støttemodtagernes adresser, når det er private, foreninger eller virksomheder. Når det er offentlige institutioner, som er registreret, må det antages, at aktiviteten finder sted inden for deres respektive oplande. I et par tilfælde, hvor der er tale om nationalt dækkende enheder, f.eks. Landbrugets Rådgivningscenter, Landscentret beliggende i Århus Kommune, kan der til gengæld være større usikkerhed.

tet, altså at rigtig mange er aktive og arbejder med støttede projekter, som alt andet lige må have en positiv værdi.

Det er navnlig de ”bløde” aktiviteter i forbindelse med kultur- og fritid, der optager projektmagerne. Kun et fåtal af de støttede projekter har fat i aktiviteter, der handler om erhvervsudvikling, også selv om dele af Artikel 33 især støtter aktiviteter i relation til jordbrugserhvervet.

Støtteordningerne fordeler sig bredt på Danmarks kortet, hvor de fleste projektholdere og de fleste midler samlet set dog har adresse i landkommuner i en midterzone. Herimellem er en særlig stor andel af de i øvrigt relativt færre erhvervsprojekter.

Men ser vi på fordelingen af midler pr. indbygger i forskellige typer områder, er tendensen til gengæld, at yderområderne særligt tilgodeses. Projektaktivitet med særlig støtte udgør således relativt en større aktivitet her end i andre typer områder.

I yderområderne, specielt i Nord- og Nordvestjylland, handler projekterne først og fremmest om noget inden for ”kultur- og fritid” o.l., og de er typisk ikke så tunge økonomisk set som f.eks. erhvervsprojekter.

Man kan derfor sige, at hvis landdistriktsudvikling skulle handle om etablering af nye økonomiske fundamenter specielt i yderområderne, så peger aktiviteterne i medfør af støtteordningernes virke ikke tydeligt på, at det sker.

3. Hvem har modtaget støttemidler?

I dette kapitel ser vi på, hvilke typer der har modtaget støttemidler i undersøgelsesperioden.

De typer, vi har rubriceret støttemodtagerne under, er:

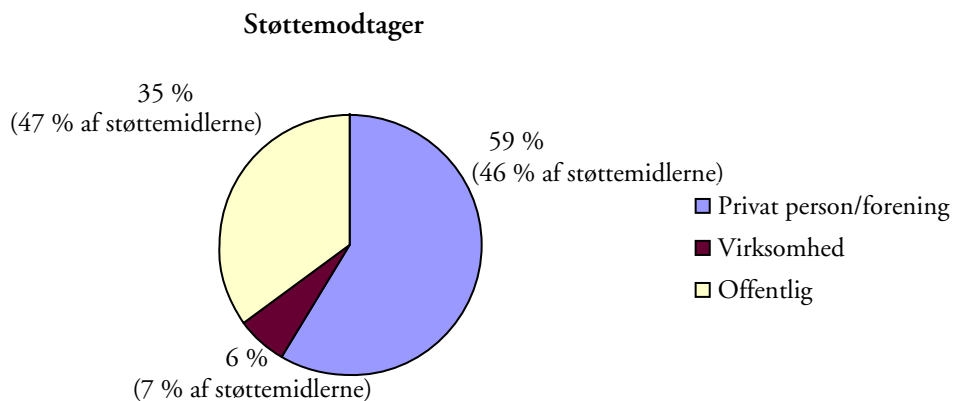
- Privat person/forening med almennyttigt formål
- Virksomhed
- Offentlig enhed.

Landdistriktspuljen

Ud af de samlede 909 projekter er der i alt 853 projekter, som meddeler data om typen af støttemodtager⁴.

De fleste projekttilsagn under denne ordning, nemlig 59 %, er givet til private personer eller foreninger, se Figur 1. Herefter står en offentlig støttemodtager for 35 % af projekterne. En offentlig støttemodtager er en modtager i kommuneregion, amtsregion, en skole eller en anden form for offentlig institution. I 6 % af projekterne er støttemodtager en virksomhed.

Figur 1. Procentuel fordeling af støttede projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til støttemodtager

Med hensyn til den økonomiske fordeling af støttemidlerne kan det af figuren ses, at "privat person/forening" og "offentlig" tildeles næsten lige store andele, hen-

⁴ Det har ikke været muligt at kategorisere de resterende 56 projekter, hverken ud fra projektholders adresse, navn eller beskrivelse af projekt.

holdsvis 46 og 47 %, og "virksomhed" tildeles 7 % af støttemidlerne. Offentlige projektholderes projekter er altså gennemsnitligt noget større beløbsmæssigt.

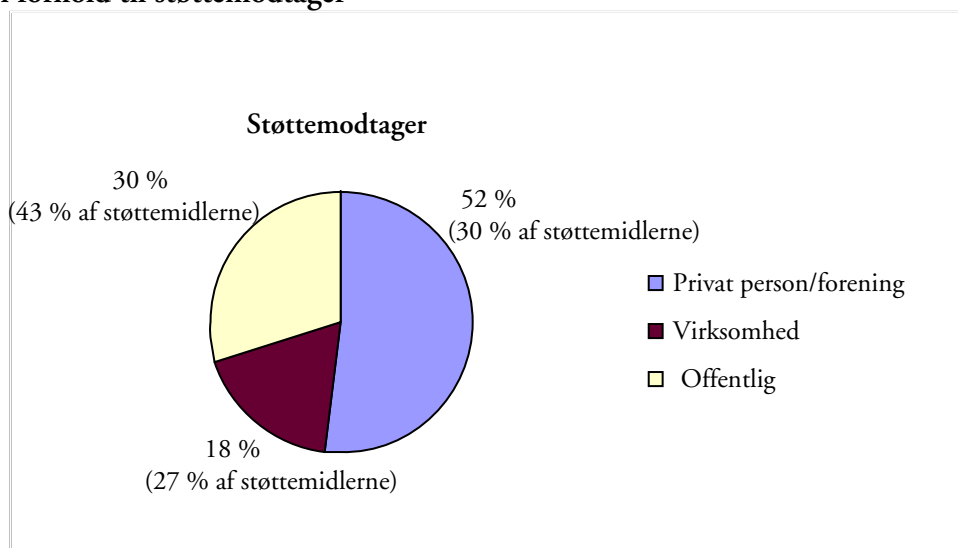
Artikel 33

Ud af de samlede 413 projekter er der i alt 408 projekter med data om støttemodtager.

Som det ses af Figur 2, er projektholdere i størstedelen af tilfældene private personer eller foreninger. Herefter står "offentlig"⁵ som støttemodtager i 30 % af projekterne, altså en kommune, et amt, en skole eller anden offentlig institution. I 18 % af projekterne er støttemodtager en virksomhed.

Med hensyn til den økonomiske fordeling af støttemidlerne tildeles både den offentlige modtager samt virksomhedsmodtageren gennemsnitligt relativt flere midler pr. projekt end private personer eller foreninger.

Figur 2. Procentuel fordeling af støttede projekter under Artikel 33 (2001-2004) i forhold til støttemodtager

I 18 % af de samlede projekter er der tale om en virksomhed som projektholder, der tildeles 27 % af støttemidlerne. Den offentlige projektholder står for 30 % af projekterne, men tildeles 43 % af projektmidlerne. Projektholder i foreningsregi/privat person står derimod for 52 % af projekterne, men tildeles "kun" 30 % af støttemidlerne.

Til trods for at Artikel 33 har en større fokus på erhvervsudvikling i form af, at jordbrugserhvervet er særligt begunstiget i dele af ordningens temaer, bærer Artikel 33 samme præg som de øvrige: nemlig at det navnlig er private personer og for-

⁵ Som også omfatter større institutioner og foreninger, som ikke kan sidestilles med de foreninger, som vi har i kategorien "private personer eller foreninger".

eninger, som er ansøgere/støttemodtagere, og at deres projekter er relativt mindre økonomisk set.

LEADER+

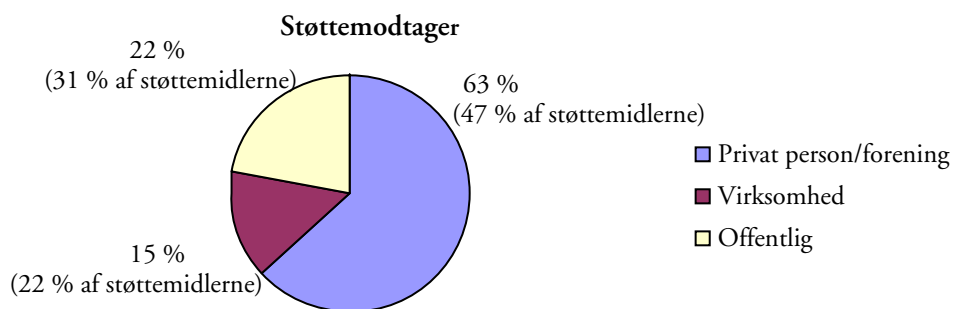
Ud af samtlige 277 projekter er det muligt at identificere 274 med henblik på projektholderen som type.

I Figur 3 kan det ses, at ud af de analyserede projekter er 63 % af projektholderne en privat person eller en forening. Herefter er 22 % af projektholderne i offentligt regi (kommune, amt, offentlig institution eller lignende) og 15 % en virksomhed.

I alt er der ca. 40 projekter, hvor ansøgeren er en lokal aktionsgruppe (LAG)⁶. Det skal nævnes, at disse i det følgende bliver kategoriseret som en forening.

Med hensyn til fordelingen af de økonomiske midler tildeles projektholderne i offentligt regi samt virksomhedsregi igen forholdsvis flere økonomiske midler, end det antal projekter, de forholdsvis tegner sig for. Deres projekter er med andre ord gennemsnitligt større beløbsmæssigt, end projekterne er blandt private og foreninger.

Figur 3. Procentuel fordeling af analyserede støttetildelte projekter under LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager

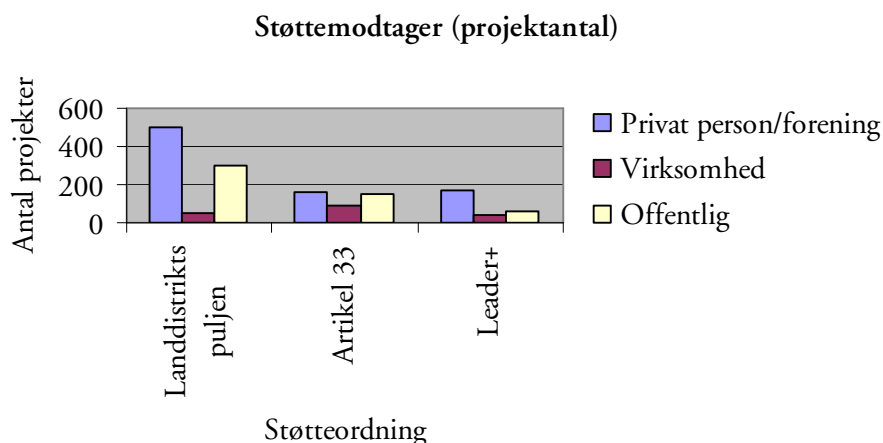
Den "offentlige støttemodtager" står således for 22 % af projekterne - men tildeles 31 % af de økonomiske midler, og "virksomhed" for 15 % af projekterne, men tildeles 22 % af midlerne. "Privat person/forening" står imidlertid for 63 % af projekterne, men tildeles kun 47 % af midlerne.

⁶ LEADER+ programmet forvaltes anderledes end de øvrige støtteordninger, idet der for hvert støtteberettiget område er etableret en lokal aktionsgruppe. I flere tilfælde har en sådan gruppe selv taget initiativet til eller leder udviklingsaktiviteter sammen med de lokale interessenter i øvrigt.

Samtlige ordninger

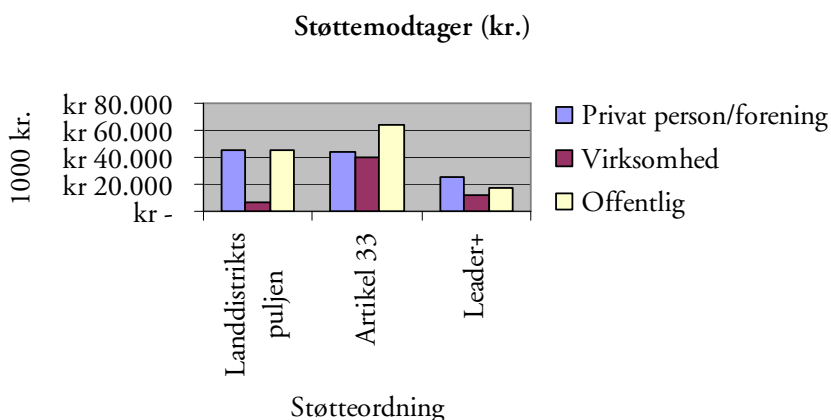
Af Figur 4 kan det ses, at Landdistriktspuljen er den største af de analyserede ordninger med hensyn til antal projekter⁷. Endvidere kan det ses, at støttemodtager inden for hver ordning i de fleste tilfælde er en privat person eller en forening. Virksomheder tegner sig til gengæld for den mindste portion af de støttede projekter, og af Figur 5 kan det ses, at virksomheder også tildeles færrest midler. Dette forhold understreges navnlig i Landdistriktspuljen.

Figur 4. Støttemodtager i forhold til antal projekter inden for Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004)

For de tre ordninger sammenholdt, er det under Artikel 33, at ”virksomheder” både står for de fleste projekter, jf. Figur 4, og tildeles flest økonomiske midler, jf. Figur 5.

Figur 5. Støttemodtager i forhold til tildelte støttemidler inden for Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004)

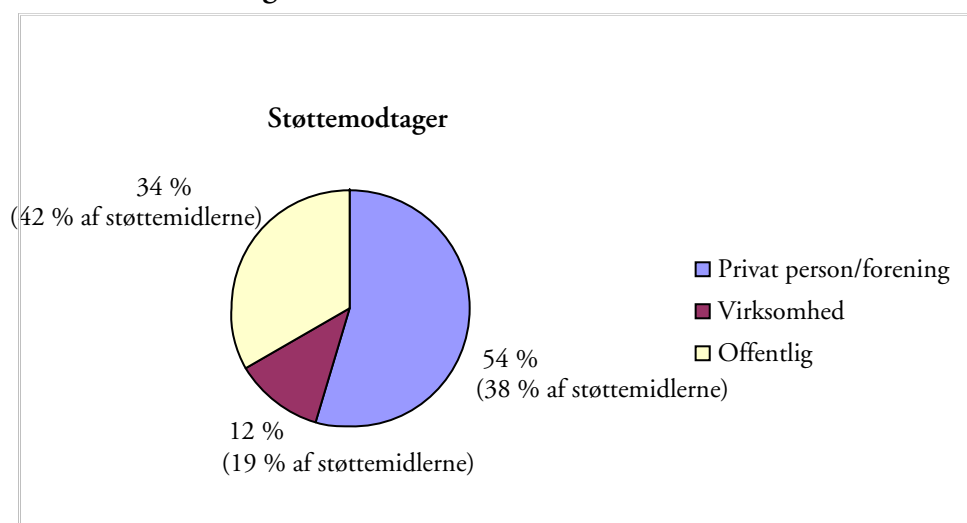

⁷ Billedet forstyrres lidt, da projekter fra 2005 indgår i analysen vedr. Landdistriktspuljen, men ikke fra de andre støtteordninger. Såfremt der ses bort fra 2005, indeholder Landdistriktspuljen dog stadig flest projekter.

Såfremt antal projekter sammenholdes med tildelte støttemidler, kan det for de analyserede støtteordninger under ét ses, at en privat person eller en forening står som projektholder for lidt over halvdelen af alle projekter, se Figur 6.

Denne projektandel på 54 % er imidlertid "kun" tildelt 38 % af de økonomiske støttemidler. Bag 34 % af projekterne står det offentlige som projektholder, her til gengæld med en støttetildeling på 42 % af midlerne. Og lidt i samme retning står "virksomheder" som projektholder i 12 % af de analyserede projekter, men er tildelt 19 % af de økonomiske midler.

Figur 6. Procentuel fordeling af analyserede støttetildelte projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til støttemodtager

4. Hvad er der givet støtte til?

Som tidligere påpeget har de analyserede støtteordninger sine formål og prioriterede emner, som de tilstræber at støtte. Vi har ikke undersøgt, i hvor høj grad det så har været tilfældet, men alene hvilke typer projekter der er støttet, ordnet under nogle rummelige overskrifter.

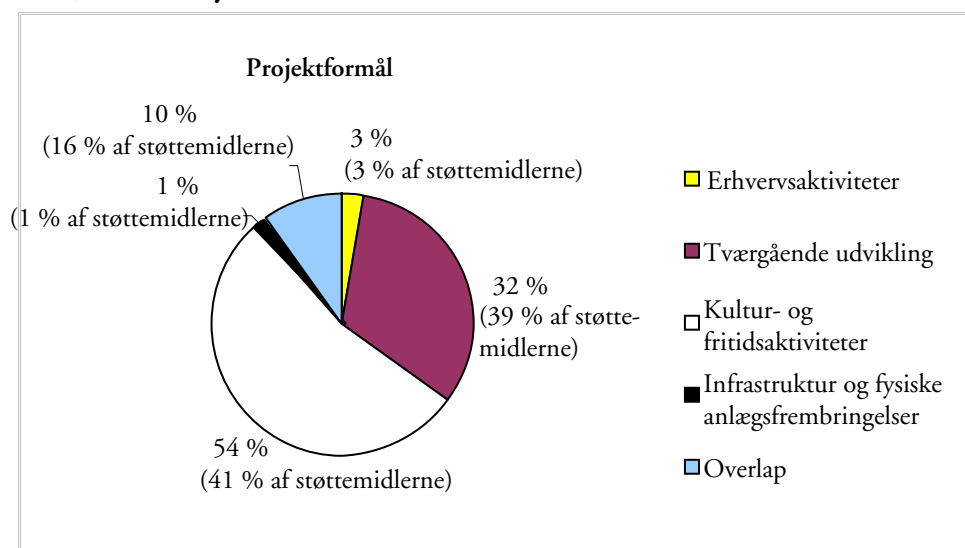
Vi har inddelt alle projekterne i følgende kategorier:

- Erhvervsaktivitet
- Tværgående udvikling
- Kultur- og fritidsaktivitet
- Infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser
- Overlap mellem flere formål.

Landdistriktspuljen

Ud af de samlede 909 projekter er det muligt at kategorisere 805 projekter. Som det ses af Figur 7, har langt den største del af projekterne kultur- og fritidsaktivitet som hovedformål, således i alt 54 % af projekterne.

Figur 7. Procentuel fordeling af projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) med hensyn til det støttede formål

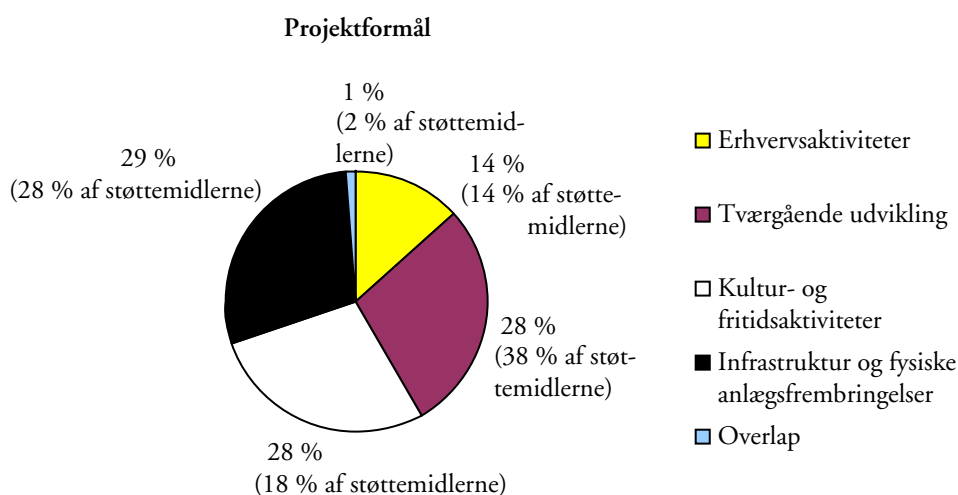
Herefter har 32 % af projekterne et formål om "tværgående udvikling". Dette dækker typisk over projekter med en koordinerende indsats i forhold til en overordnet udviklingsstrategi inden for enkelte eller flere politikområder og ofte på tværs af kommunegrænser, f.eks. inden for et amt eller et LEADER-område. Herefter kommer gruppen "overlap" som den tredjestørste gruppe med 10 % af projekterne. "Erhvervsaktiviteter" samt "infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser" udgør henholdsvis 3 og 1 % af projektformålene.

Kultur- og fritidsaktiviteter opnår flest støttemidler samlet set. Men når vi ser på den relative fordeling af støttemidler i forhold til den relative fordeling af projektformål, finder vi, at der gives relativt flere midler til projekter om "tværgående udvikling og "overlap" end til "kultur- og fritidsaktiviteter".

Artikel 33

Ud af de samlede 413 projekter er det muligt at kategorisere 410 projekter. Som det ses af Figur 8, er der tre omtrent ligelige grupper: "tværgående udvikling", "kultur- og fritidsaktiviteter" samt "infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser". De dækker henholdsvis 28, 28 og 29 % af projekterne.

Figur 8. Procentuel fordeling af projekter under Artikel 33 (2001-2004) med hensyn til det støttede formål

Gruppen "infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser" består primært af anlægsarbejde i forbindelse med kultur- og fritidsaktiviteter, f.eks. legepladser, stisystemer, udbygning eller inventar til forsamlingshuse, fritidshaller m.v.

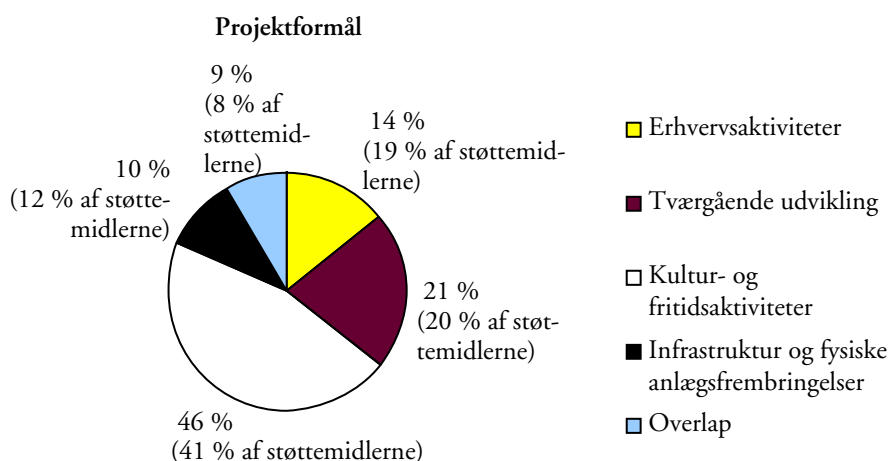
Den procentuelle fordeling af støttemidler i forhold til formålet med projektet følger billedet for Landdistriktpuljen. Hvor projektformålet er "kultur- og fritidsaktivitet", er der en forholdsvis lavere procentuel tildeling af støttemidler, end antallet af projekter tilsiger. Mens det omvendte er gældende for projekter med et tværgående udviklingsformål.

LEADER+

Ud af de 277 analyserede projekter har vi ikke kunnet identificere 6 af projekterne. Som det ses af Figur 9, er de fleste af projekterne givet til formål inden for "kultur- og fritidsaktiviteter", nemlig 46 % af samtlige projekter. "Infrastruktur og

fysiske anlægsfrembringelser” er emnet for 10 % af samtlige projekter. Her handler det igen om anlæg i forbindelse med fritidsaktiviteter samt om erhvervelse af inventar til samme formål. Projektformålet ”tværgående udvikling” dækker 21 % af projekterne. I 14 % af projekterne er formålet en erhvervsaktivitet, og i 10 % af projekterne er der overlap mellem flere af nævnte formål.

Figur 9. Procentuel fordeling af analyserede projekter under LEADER+ (2001-2004) med hensyn til det støttede formål

Fordelingen af de økonomiske midler for LEADER+ følger mere end i de øvrige ordninger fordelingen af projekter inden for hver af kategorierne. Men for ”erhvervsaktiviteter” gælder dog, at de enkelte projekter modtager relativt flere penge end projekter under andre kategorier og det omvendte, når det gælder ”kultur- og fritidsaktiviteter”.

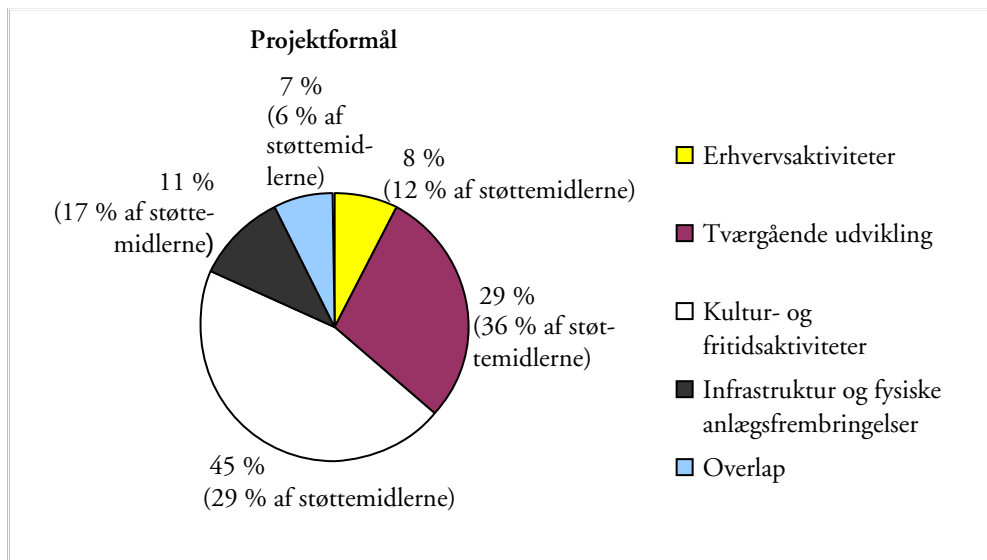
Samtlige ordninger

I alt er der under de tre ordninger 1486 identificerbare projekter i forhold til at undersøge projektformål. Af Figur 10 ses det, at projekter om ”kultur- og fritidsaktiviteter” er de hyppigste, idet de udgør 45 % af samtlige projekter. Herefter kommer formålsgruppen ”tværgående udvikling” med i alt 29 % af samtlige projekter. Med lavest procentdel og med omkring samme fordeling ses projekter om ”infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser”, ”overlap” og ”erhvervsaktiviteter”. De tegner sig for henholdsvis 11, 7 og 8 % af samtlige antal projekter.

Såfremt antallet af projekter inden for de kategorier holdes op imod de tildelte støttemidler inden for samme, er det markant, at ”kultur og fritidsaktiviteter” er relativt mindre økonomisk set end andre. Mens projekter inden for ”tværgående udvikling” samt ”infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser” tildeles relativt flere midler end antallet af projekter udgør. Ud fra de tildelte støttemidler bliver projekter vedrørende ”tværgående udvikling” således dem, der tildeles forholdsvis flest penge. Som tidligere beskrevet hidrører langt størstedelen af projekter under formålsgruppen ”infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser” fra byggeri og inventar i forbindelse med kultur- og fritidsaktiviteter. Såfremt det derfor vælges at slå disse to grupper sammen, forbliver formålsgruppen vedr. ”kultur- og fritidsak-

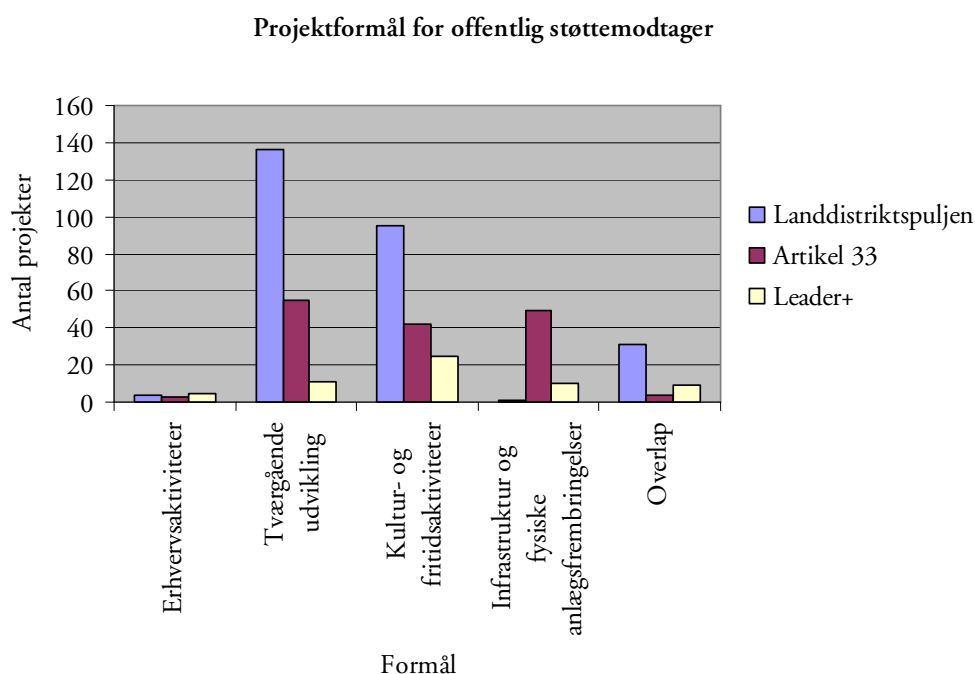
tiviteter” imidlertid den største gruppe, både med hensyn til antal projekter og tildelte støttemidler.

Figur 10. Fordeling af analyserede projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktspuljen (2001-2005) i forhold til projektformål

De tre analyserede støtteordninger kan også sammenlignes indbyrdes, hvor vi ser på de forskellige typer støttemodtagers projektformål.

Figur 11. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager

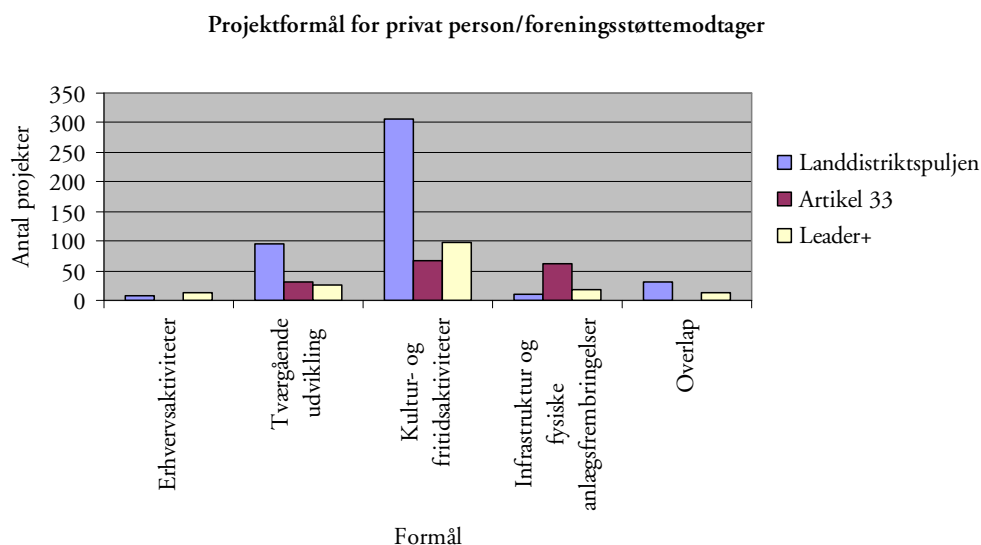

Se først Figur 11, hvor det er tydeligt, at offentlige støttemodtagere navnlig arbejder med ”tværgående udvikling” og ”kultur- og fritidsaktiviteter” med baggrund i Landdistriktspuljen og i mindre omfang Artikel 33. Offentlige støttemodtagere

bruger desuden Artikel 33 til projekter vedr. ”infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser”.

Af Figur 12 ses det, at hvor støttemodtageren er en privat person eller en forening, er det dominerende projektformål ”kultur- og fritidsaktiviteter” og helt suverænt støttet af Landdistriktspuljen.

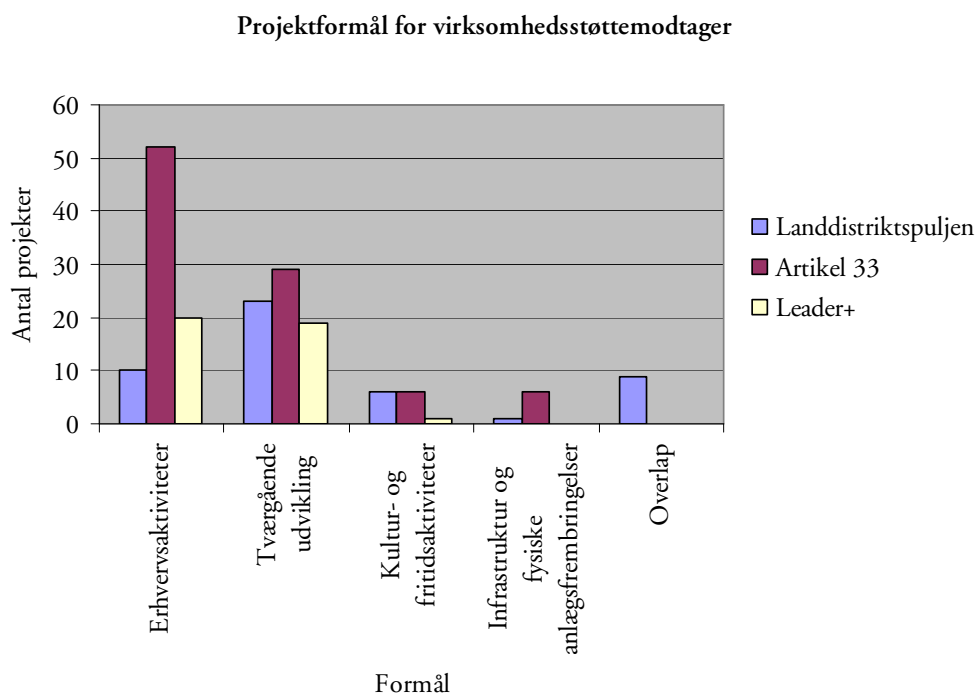
Figur 12. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager

For private personer og foreninger er kategorien erhvervsaktivitet til gengæld næsten usynlig.

Med hensyn til virksomheder som støttemodtagere ses det af Figur 13, at deres projektformål i langt højere grad falder inden for ”erhvervsaktivitet” og ”tværgående udvikling”. Når det gælder ”erhvervsaktivitet” er det særligt Artikel 33, som holder for. Mens Landdistriktspuljen og LEADER+ også er i spil i forbindelse med ”tværgående aktivitet”.

Figur 13. Udspecificering af projektformål under Landdistriktspuljen (2001-2005) samt Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) i forhold til støttemodtager

5. Hvor i landet er der givet støtte?

Landdistriktpuljen og Artikel 33 kan komme i betragtning i stort set alle landets egne. For Artikel 33's vedkommende dog alene uden for byer med flere end 3.000 indbyggere. For LEADER+ programmet gælder, at det alene opererer i 12 udpegede områder, se bilag 3.

Vi har igen valgt at se bort fra muligheden af programbestemte prioriteringer og åbent spurgt til, hvor de støttede projekter findes. Her har vi været særligt opmærksomme overfor, om støtten fordeles til de svagest stillede landdistrikter frem for områder i vækst.

De svagest stillede landdistrikter følger Landsplanredegørelsen fra 2003⁸, hvor Danmark opdeles i tre typer af områder:

- Småbyoplande (yderområder)
- Mellemstore byers oplande og
- Storbyoplande.

Småbyoplande er oplande omkring byer med under 20.000 indbyggere, mellemstore byers oplande ligger omkring de mellemstore byer (20.000-100.000 indbyggere) og storbyoplande ligger omkring byer med over 100.000 indbyggere.

Da analysen rækker tilbage til 2001, vil daværende antal kommuner i 2001, nemlig 276, anvendes som udgangspunkt i det følgende. Heraf er i alt 55 kommuner benævnt yderområde. Det er valgt at vise den økonomiske tildeling af støttemidler på kommuneniveau i forhold til det gennemsnitlige indbyggerantal fra 2001-2004⁹.

Denne analyse bygger alene på oplysninger om projektholderens adresse. Der kan være en forskel på denne adresse, og hvor aktiviteten i praksis finder sted. I langt de fleste tilfælde må der dog være en direkte sammenhæng, især når der er tale om private og foreninger samt virksomheder som støttemodtagere. Når det er offentlige og større institutioner, må vi formode, at aktiviteterne finder sted inden for deres administrative/geografiske afgrænsning, f.eks. inden for en kommunes grænser. Til gengæld kan der være en vis tvivl, når støttemodtager f.eks. er registreret på Amtsgårdens adresse, hvor aktiviteten kan udspille sig i amtets yderområde, eller når der er tale om landsdækkende enheder. I forhold til det samlede datamateriale udgør disse dog et meget begrænset antal, så de kan under alle omstændigheder ikke forstyrre det samlede billede.

⁸ Miljøministeriet (2003): Et Danmark i balance. Landsplanredegørelse. Landsplanafdelingen, København.

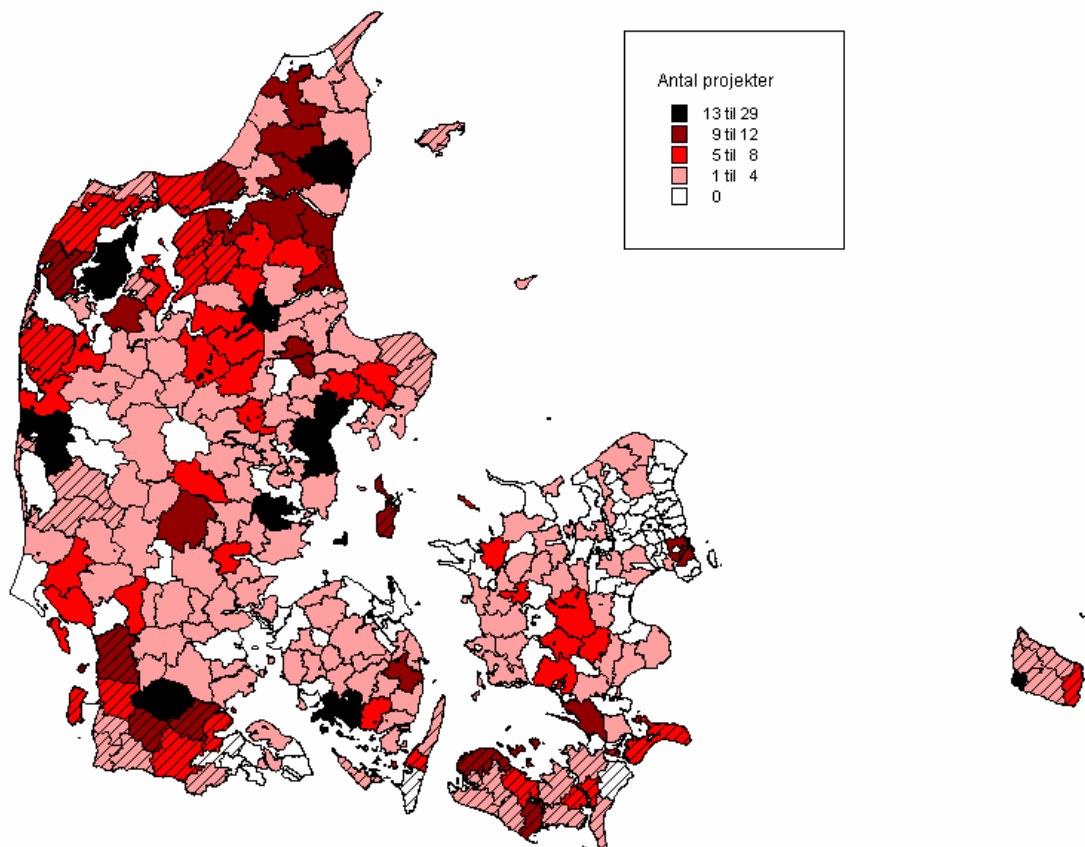
⁹ www.statistikbanken.dk, udtræk BEV1

Landdistriktspuljen

I alt indgår 904 projekter i denne geografiske analyse. Af Figur 14 ses det, at der er givet støtte til projektholdere med adresse i 201 forskellige kommuner. Heraf er der i langt størstedelen af kommunerne givet tilsagn om støtte til mellem 1 og 4 projekter. Der er i ni kommuner givet tilsagn om støtte til mellem 13 og 29 projekter. Alene i én kommune findes tilsagn om støtte til i alt 29 projekter. Se Tabel 1 for største koncentration af projektholdere fordelt på kommuner.

Det fremgår ligeledes af Figur 14, at der er givet tilsagn om støtte til projektholdere i København og Brøndby Kommuner. Disse projektholdere er i alle tilfælde en forening eller offentlig institution (f.eks. Landbrugsrådet, AKF, Boligtrivsel i Centrum, Ældremobiliseringen m.v.) med adresse i den pågældende kommune, men typisk gør projektet også gavn andre steder end udelukkende i projektholderkommunen.

Figur 14. Antal projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) på kommune-niveau

Antal projekter er sammenholdt med de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) som defineret i Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003). Småbyoplande er de skraverede områder.

Vi bemærker, at puljen opererer i det meste af landet. Desuden ser vi, at der visse steder er en høj koncentration af projektholdere, f.eks. på Mors og i Århus, se

Tabel 1. I forbindelse med den høje koncentration af projektholdere i Århus Kommune skal det bemærkes, at Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret og andre organisationer med adresse på Landscentret, beliggende i denne kommune, forestår næsten halvdelen af projekterne. I modsætning hertil skyldes den høje andel af projekter i Morsø Kommune ikke tilstedeværelsen af hverken regionale eller nationale organisationer.

Tabel 1. Største koncentration af projektholdere under Landdistriktspuljen (2001-2005) fordelt på kommuner

Kommune	Antal projekter
Morsø*	29
Århus	23
Dronninglund	17
Ringkøbing*	17
Hobro	14
Horsens	13
Nørre-Rangstrup	13
Faaborg	13
Rønne*	13

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

Når der ses bort fra Morsø, Ringkøbing og Rønne, er der således ikke en klar sammenhæng mellem antallet af projektholdere og kommunens status som svagere stillet. Her skal igen tages forbehold for, at aktiviteten kan foregå et andet sted end dér, hvor støttemodtager er registreret, men det ændrer ikke på tendenserne i materialet.

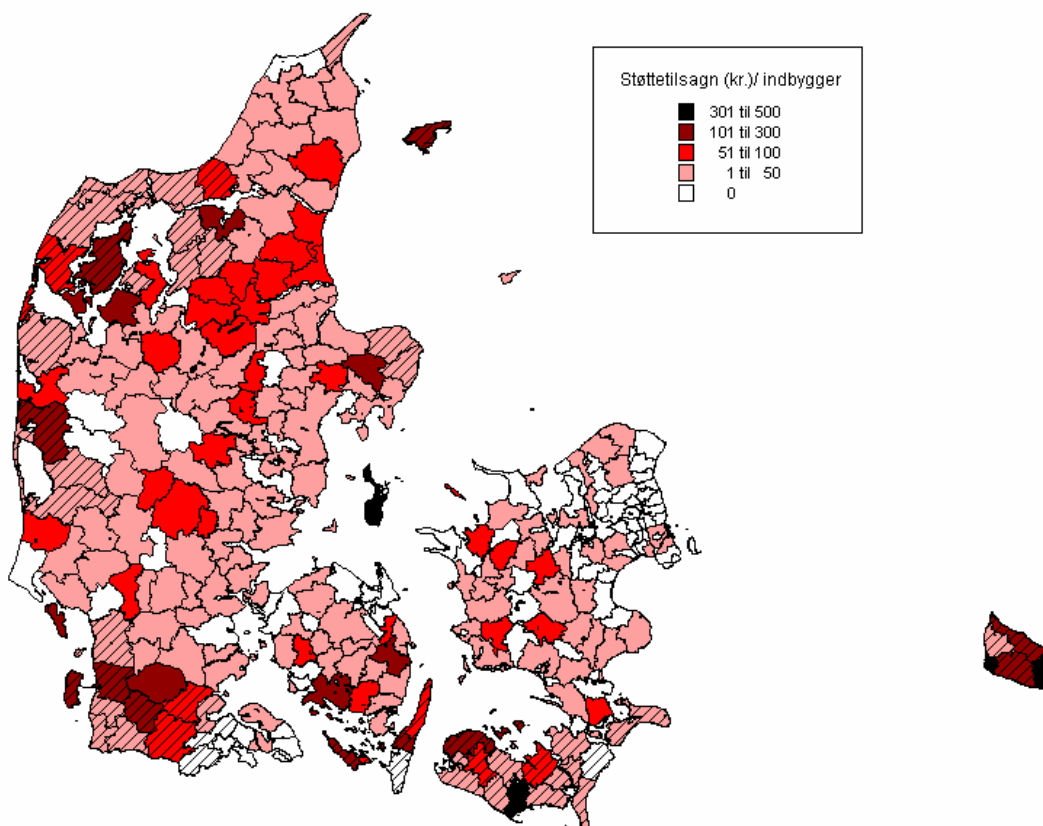
Hvis fordelingen af støttemodtagere stilles sammen med de svagest stillede landdistrikter, finder vi flere karakteristika. Af de i alt 55 kommuner, der udgør de svagest stillede landdistrikter (20 % af de danske kommuner), er der i 49 af dem givet projektstøtte fra Landdistriktspuljen. Disse tegner sig samlet set for 30 % af de støttede projekter under puljen i perioden 2001-2005, hvilket også siger, at flere af dem rummer flere projekter. De samlede støttetilsagn udgør 29 %.

Fordelingen af støttemidler set i forhold til indbyggertal kan ses i Figur 15.

Der er en vis tendens til, at fordelingen af midler pr. indbygger følger den socio-økonomiske udvikling, altså at Landdistriktspuljen allokerer flere midler pr. indbygger i de svagest stillede kommuner end i vækstområderne. Men ikke systematisk fordelt.

I Tabel 2 ses de 5 kommuner med største støttetilsagn pr. indbygger. Det er alle meget små kommuner målt i indbyggertal; fra 1670-4200 indbyggere gennemsnitligt i årene 2001-2004. Et enkelt projekt med en stor støttebevilling vil derfor kunne give et stort udslag.

Figur 15. Samlet støttetilsagn (kr.) under Landdistriktspuljen (2001-2005) pr. indbygger på kommuneniveau

Støttetilsagnet er sammenholdt med de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) som defineret i Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet 2003). Småbyoplande er de skraverede områder.

Tabel 2. Højeste støttetilsagn (kr.)/indbygger under Landdistriktspuljen (2001-2005) fordelt på kommuner

Kommune	Støttetilsagn (kr.)/indbygger
Nexø*	492
Samsø*	469
Rønne*	423
Holeby*	405
Aakirkeby*	251

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelsen 2003 (Miljøministeriet, 2003)

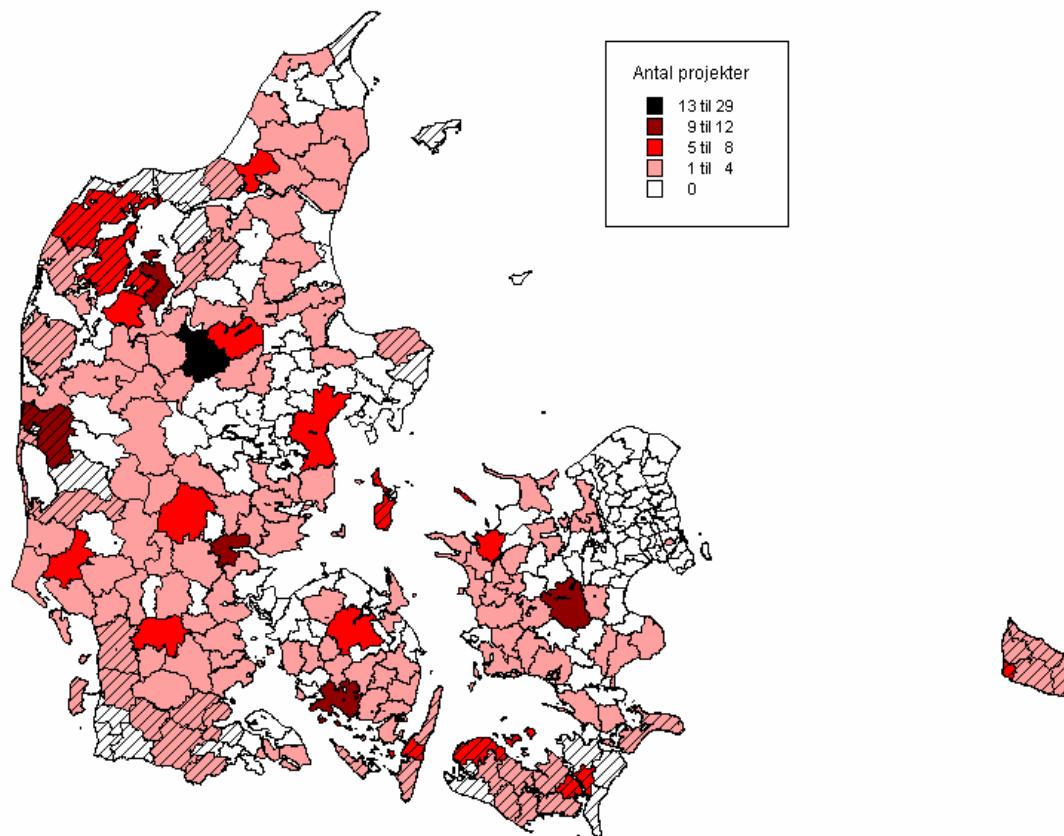
Artikel 33

Af Figur 16 fremgår det, at der er givet tilsagn fra Artikel 33 til projekter inden for 142 af samtlige kommuner, hvilket svarer til 51 %. I alt indgår 410 projekter i denne geografiske analyse.

I langt størstedelen af kommunerne er der givet tilsagn til 1-4 projekter. I fem kommuner er der givet tilsagn til 9-12 projekter, og i én kommune findes tilsagn

til 14 projekter. Af Tabel 3 fremgår det, at der findes en stor andel projektholdere i kommuner, som ikke klart kan opfattes som landkommuner.

Figur 16. Antal Artikel 33 projekter (2001-2004) på kommuneniveau

Antal projekter sammenholdt med udpegningen af de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) efter Landsplanredegørelse 2003. Småbyoplande er de skraverede områder.

Tabel 3. Største koncentration af projektholdere under Artikel 33 (2001-2004) fordelt på kommuner

Kommune	Antal projekter
Viborg	14
Sundsøre	11
Vejle	11
Faaborg	10
Ringkøbing*	9
Ringsted	9

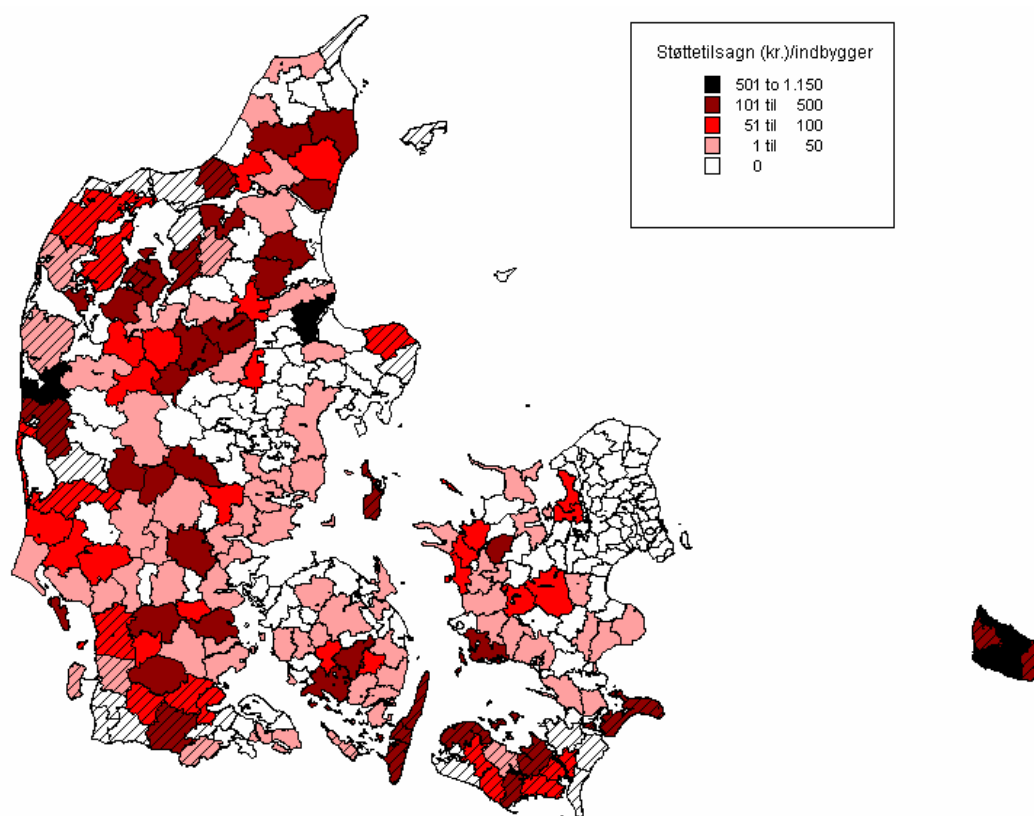
*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelsen 2003 (Miljøministeriet, 2003)

Det er tydeligt, at inden for de mere byprægede kommuner Viborg og Vejle, er placeringen af Amtsgården i kommunen central i forhold til forekomsten af de mange projektholdere. Amtsgården står som projektholder i henholdsvis 8 og 7 projekter. Det samme billede gør sig gældende for kommunen Ringkøbing, der ligeledes huser en amtsgård.

Af de 55 kommuner benævnt yderområde findes der i 32 af dem projekter med støtte fra Artikel 33. Projekter her har i alt fået støttetilsagn for 26 % af de samlede støttemidler fordelt på 28 % af samtlige projekter fra 2001-2004. Disse yderområde-kommuner udgør til sammenligning 20 % af de danske kommuner.

Af Figur 17 fremgår det, at fordelingen af de økonomiske midler samlet set pr. indbygger viser, at støtte fra Artikel 33 ganske vist også gives til yderområder, men at den snarere tilfalder en midterzone, navnlig i Jylland. Dette kan afspejle, at det er landbrugserhvervet i særligt landbrugsprægede landdistrikter, som tiltrækker midlerne. Tabel 4 viser kommuner med samlet største støttetilsagn pr. indbygger under Artikel 33.

Figur 17. Samlet støttetilsagn (kr.) under Artikel 33 (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau

Støttetilsagnet er sammenholdt med de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) som defineret i Landsplanredegørelse 2003. Småbyoplande er de skraverede områder.

Det skal bemærkes, at Bornholms landbrugsrådgivning er hjemmehørende i Aakirkeby.

Tabel 4. Kommuner med samlet største støttetilsagn (kr.)/indbygger under Artikel 33 (2001-2004)

Kommune	Støttetilsagn (kr.)/indbygger
Aakirkeby*	1147
Rønne*	899
Ulfborg-Vemb	660
Nørhald	529
Samsø*	481

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelsen 2003 (Miljøministeriet, 2003)

LEADER+

I alt indgår 277 LEADER+-støttede projekter i denne analyse.

Der er givet tilsagn til LEADER+ projekter inden for 68 kommuner ud fra projektholders adresse, se Figur 18 for fordeling. Af samtlige danske kommuner pr. 2001, jf. tidligere, har LEADER+ fra 2001-2004 således givet støtte til projekter i 25 % af alle kommuner. Af yderområde-kommunerne (småbyoplande) er 29 % dækket af LEADER+ projekter inden for denne årrække. Med hensyn til støtte-midler er 48 % tilfaldet disse yderområder, fordelt på 38 % af samtlige projekter fra 2001-2004¹⁰.

Af Tabel 5 fremgår den største koncentration af tilsagn om projekter under LEADER+ fordelt på kommuner.

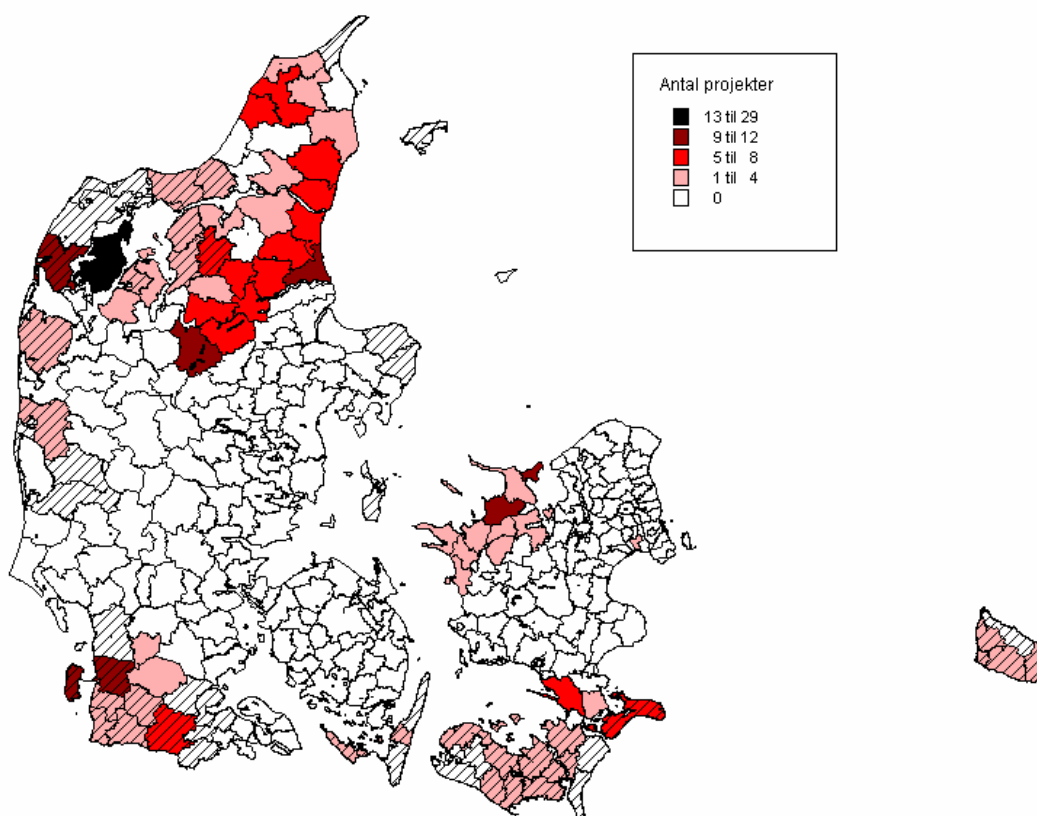
Tabel 5. Største koncentration af tilsagn om projekter under LEADER+ (2001-2004) fordelt på kommuner

Kommune	Antal projekter
Morsø*	13
Sydthy*	11
Viborg	11
Rødding	10
Hadsund	10
Dragsholm	9
Skærbæk*	9
Arden	8
Dronninglund	8
Hjørring	8

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

¹⁰ I beregningerne har udgangspunktet været, at der er 68 LEADER+ kommuner i Danmark. Kommuner, hvor kun en del af den pågældende kommune således er udpeget som LEADER+ område, er af metodiske årsager ikke talt med, således de mange småøer, som udgør et selvstændigt LEADER+-område. Ud fra dette er 37 af LEADER+-kommunerne benævnt yderområde (småbyopland) i henhold til Landsplanredegørelse 2003.

Figur 18. Antal LEADER+ projekter (2001-2004) på kommuneniveau

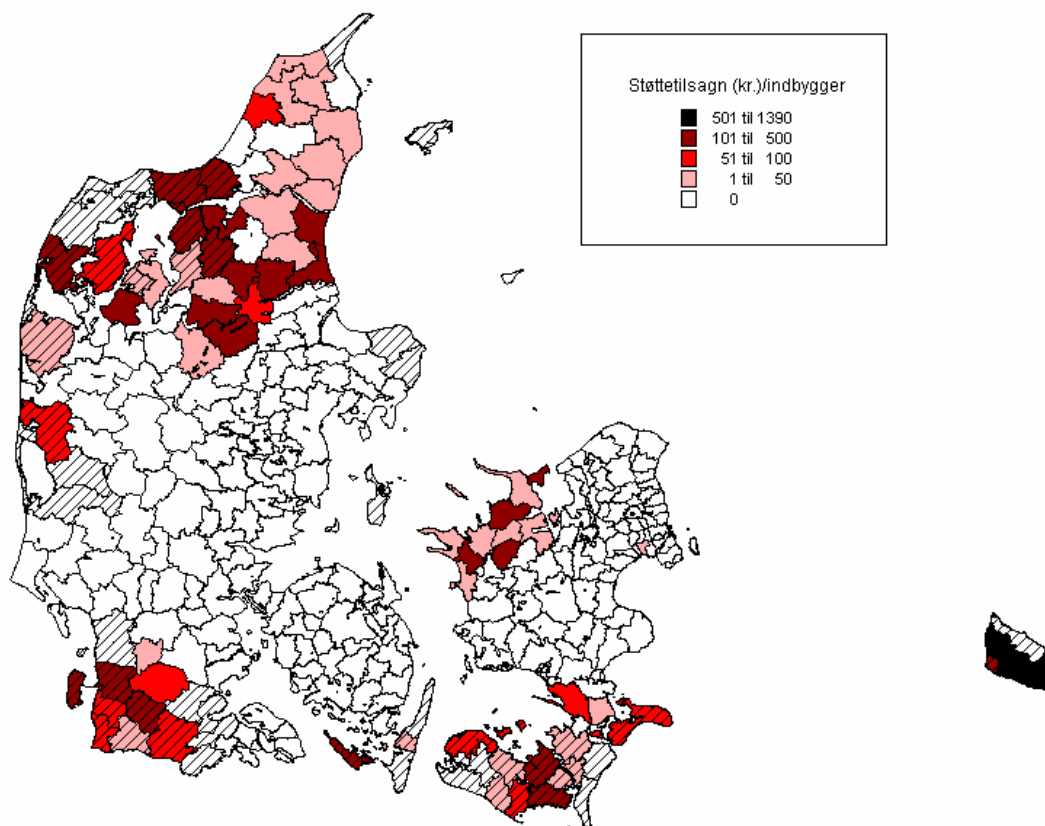
Antal projekter sammenholdt med udpegnen af de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) efter Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003). Småbyoplande er de skraverede områder.

Der findes eksempler på, at sekretariater for Lokale AktionsGrupper (LAG) har en postadresse uden for LEADER+-området, og tegner sig som projektholder. Det forhold, at det er projektholderens adresse, som er registreret, forklarer også, at nogle LEADER+-områder ikke tegner sig for projekter. Her ved vi, at der alligevel er tale om konkret aktivitet, f.eks. på Læsø og Samsø. Dette skal holdes in mente ved læsning af ovenstående Figur 18.

Tilsvarende skal omstående Figur 19 og Tabel 6 tages med det forbehold, at støtbeløbet reelt kan være lidt anderledes geografisk fordelt inden for LEADER+-områderne end figuren og tabellen viser.

Tyngden af projektholdere befinder sig i landets yderområder, men det er ikke gennemført. Flere af yderområderne er kun svagt dækket, ligesom flere områder der ikke kan betegnes som yderområder er ganske godt repræsenteret med projektholdere. Herimellem findes imidlertid en del projektholdere, hvis projekters aktiviteter højst sandsynligt ikke foregår på samme adresse, jf. tidligere bemærkninger.

Figur 19. Samlet støttetilsagn (kr.) under LEADER+ (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau

Støttetilsagnet er sammenholdt med de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) som defineret i Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003). Småbyoplande er de skraverede områder.

Tabel 6. Kommuner med projekter med største samlede støttetilsagn (kr.)/indbygger under LEADER+ (2001-2004)

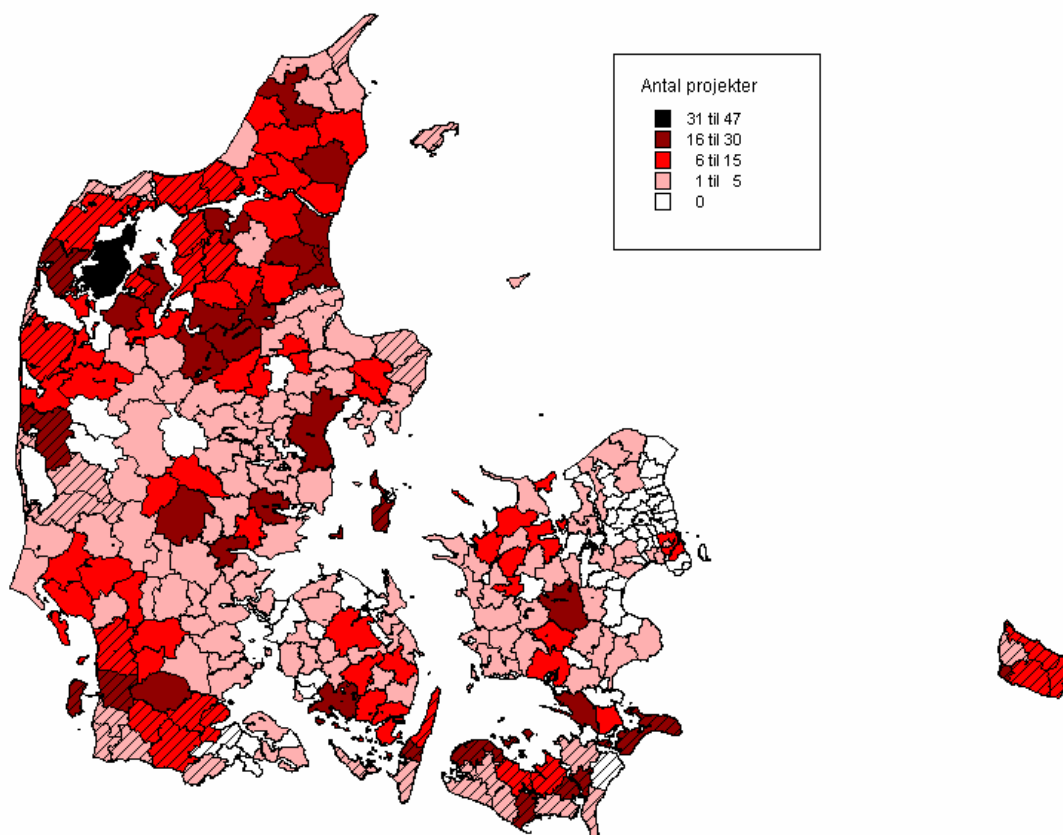
Kommune	Støttetilsagn (kr.)/indbygger
Nexø*	1386
Aakirkeby*	690
Hasle*	531
Dragsholm	347
Rønne*	264

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

Samtlige ordninger

Samlet indgår 1591 analyserede projekter under alle tre støtteordninger. Af Figur 20 kan det ses, at de er fordelt på projektholdere i 221 forskellige kommuner. Det svarer til, at der har foregået/foregår støttede projektaktiviteter i 80 % af samtlige kommuner baseret på projektoplysninger fra perioden 2001-2004/5.

Figur 20. Samtlige projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) på kommuneniveau

Projekterne er sammenholdt med udpegningen af de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) efter Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003). Småbyoplande er de skraverede områder.

Det skal ydermere bemærkes, at der er en særlig tyngde af kultur- og fritidsprojekter med adresse i den nordlige og nordvestlige del af Jylland.

I langt størstedelen af kommunerne er der givet tilsagn om støtte til mellem 1 og 5 projekter. I tredive kommuner er der givet tilsagn til mellem 16 og 30 projektholdere, og i én kommune er der givet tilsagn om støtte til 47 projektholdere, jf. Tabel 7.

I de tilfælde hvor koncentrationen af projektholdere er særlig stor, og hvor vi ikke klart befinder os i et yderområde, kan vi tydeligt identificere amtsgårde og sekretariater for Lokale AktionsGrupper som projektholdere. Men også den nationale organisation Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, der samtidigt huser organisationerne Danmarks 4H, LandboUngdom og Familie & Samfund, er klart at spore.

Placeringen af Morsø, Dronninglund, Faaborg, Hobro og Sydthy Kommuner på listen over kommuner med stor projektyngde, jf. Tabel 7, skyldes til gengæld

lokale projektholderes aktivitetsniveau. I Morsø og Dronninglund er det navnlig private personer og foreninger, som gør sig gældende.

Tabel 7. Flest tilsagn om projekter under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) fordelt på kommuner

Kommune	Antal projekter
Morsø*	47
Ringkøbing*	30
Århus	30
Viborg	30
Dronninglund	28
Faaborg	23
Rønne*	23
Hobro	21
Syddithy*	21

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

Også i denne forbindelse er det imidlertid interessant, at fordelingen af midlerne samlet set er lidt anderledes, se Figur 21.

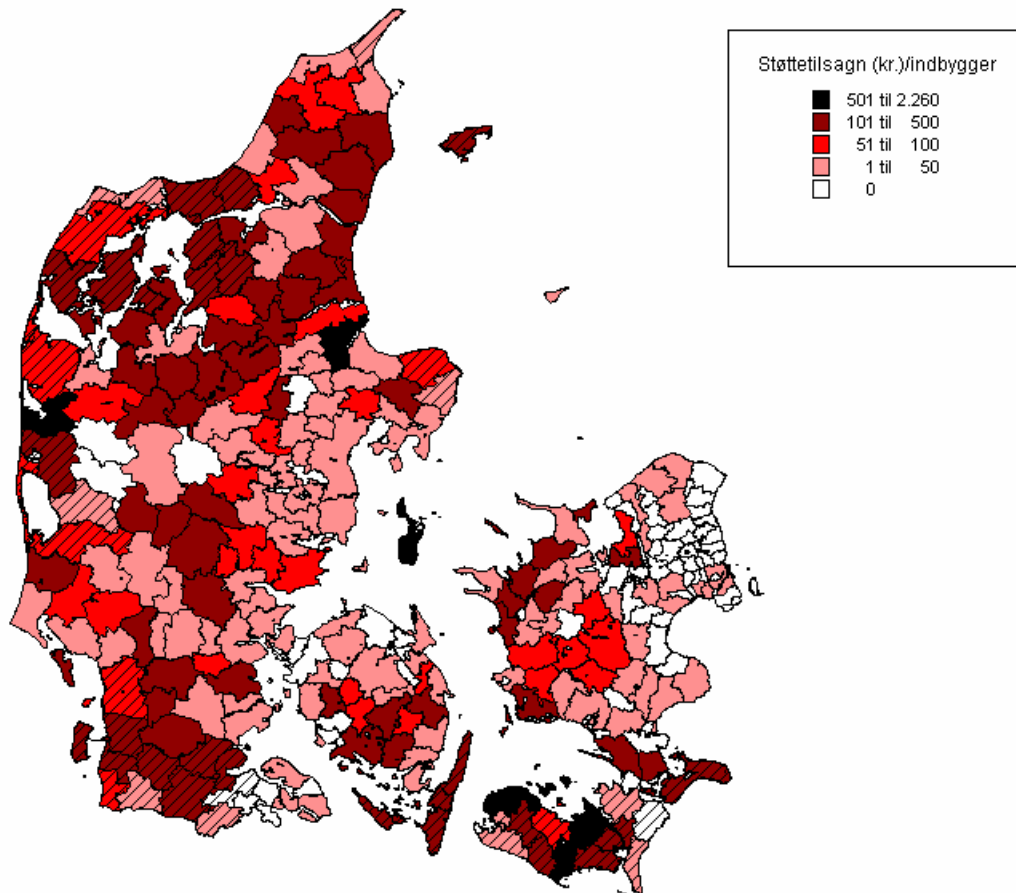
Umiddelbart er det klart, at fordelingen pr. indbygger ikke kan blive ligeså stor i f.eks. Århus som i en lille landkommune. Det særligt interessante ved dette kort er derfor at sammenholde de tyndere befolkede kommuner. Her ser vi, at støttemidlerne pr. indbygger ikke mindst tilgodeser Bornholm, Lolland, Samsø og enkelte kommuner i Jylland. Mange midler pr. indbygger havner dog også andre steder, f.eks. i en række kommuner i det midterste Jylland. Der er altså ikke en fuldkommen tendens til, at projektholdere i alle de svagest stillede kommuner trækker flest midler hjem fra støtteordningerne. Her skal tages de forbehold, som er nævnt tidligere: At aktiviteterne ikke i alle tilfælde finder sted på projektholderens adresse, og at vi ikke har adgang til alle oplysninger vedr. støttede projekter i LEADER+-programmet. Tabel 8 viser kommuner med samlet set største støttetilsagn i kr. pr. indbygger over den analyserede tidsperiode.

Tabel 8. Kommuner med samlet set største støttetilsagn (kr.)/indbygger under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004)

Kommune	Støttetilsagn (kr.)/indbygger
Nexø*	2259
Aakirkeby*	2088
Rønne*	1586
Samsø*	950
Allinge-Gudhjem*	748
Holeby*	748

*) Kommune defineret som yderområde i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

Figur 21. Samlet støttetilsagn (kr.) under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) pr. indbygger på kommuneniveau

Støttetilsagnet er sammenholdt med de svagest stillede landdistrikter (småbyoplande) som defineret i Landsplanredegørelse 2003. Småbyoplande er de skraverede områder.

Det kan konkluderes, at der er en tendens til, at antallet af projekter relativt set er stor i yderområderne, men ikke tilsvarende fordelt økonomisk set i forbindelse med de enkelte projekter. Desuden ser vi store variationer på projektaktiviteten og dens økonomi på kommuneniveau, også inden for samme type kommuner.

Såfremt støttetildelingen for samtlige ordninger fordeles på de tre typer kommuner, og også set i forhold til indbyggertal, forskydes billedet til gengæld, se Tabel 9.

Umiddelbart tegner projektholdere i midtergruppen af kommuner sig for langt de fleste projekter og langt de fleste støttemidler. Herefter følger projektholdere i de svagest stillede kommuner. Men ser vi på aktiviteten i forhold til indbyggertal, er den tildelte støtte noget større i yderområderne end i de øvrige områder. På denne måde kan man også konkludere, at støttede projektaktiviteter betyder mest i yderområderne.

Tabel 9. Antal projekter samt tildelte midler under Landdistriktspuljen (2001-2005) og Artikel 33 samt LEADER+ (2001-2004) fordelt efter oplandstype*

Oplandstype	Antal projekter	Samlet støttetildeling (kr.)	Støttetildeling (kr.) pr. indbygger
Landdistrikter med små byer som største by i oplandet (yderområde)	490	95.710.799	200
Landdistrikter med mellemstore byer som største by i oplandet	778	149.108.160	78
Landdistrikter med storbyer i oplandet	323	58.031.118	20

*i henhold til Landsplanredegørelse 2003 (Miljøministeriet, 2003)

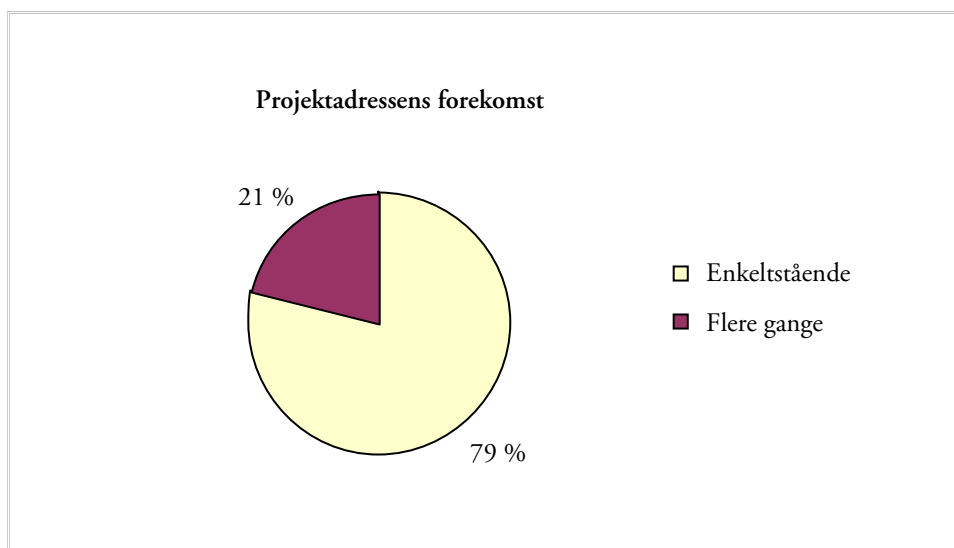
6. Nærmere om projektholdere

Det er en udbredt opfattelse, at projektansøgninger og -mageri er et håndværk, som kan læres og investeres i. Når man er blevet god, kan man derfor generere flere støttede projekter. Vi har også allerede konstateret, at nogle offentlige instanser og større institutioner gør sig gældende i denne metier.

Vi har foretaget en yderligere analyse af dette fænomen.

Her arbejder vi med 892 af samtlige 909 projekter under *Landdistriktpuljen*. Blandt disse er den samme projektadresse fremkommet to eller flere gange i 126 tilfælde (86 projektadresser fremkommer to gange, 24 fremkommer tre gange, 8 fremkommer fire gange, 4 fremkommer fem gange, 2 fremkommer seks gange, 2 fremkommer syv gange). I alt er der 587 forskellige projektadresser, hvoraf 21 % således har været projektholder i flere end ét tilfælde, se Figur 22.

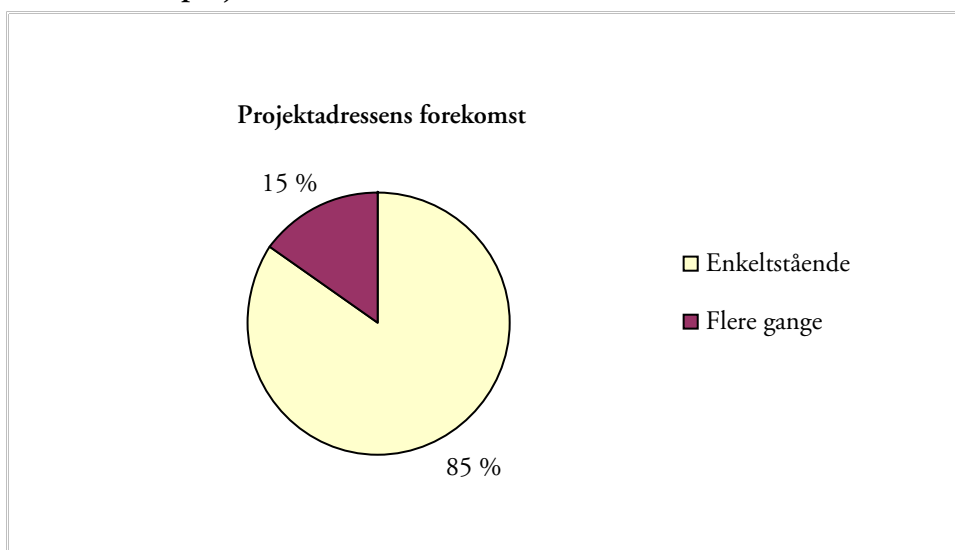
Figur 22. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Landdistriktpuljen (2001-2005)

Ud af 413 projekter under *Artikel 33* har det været muligt at identificere 408 projekter til dette formål. Her fremkommer den samme adresse to eller flere gange i 56 tilfælde (38 projektadresser fremkommer to gange, 8 fremkommer tre gange, 7 fremkommer fire gange, 2 fremkommer fem gange, 1 fremkommer otte gange). I alt er der 367 forskellige projektadresser, hvoraf 15 % således har været projektholder i mere end ét tilfælde, jf. Figur 23.

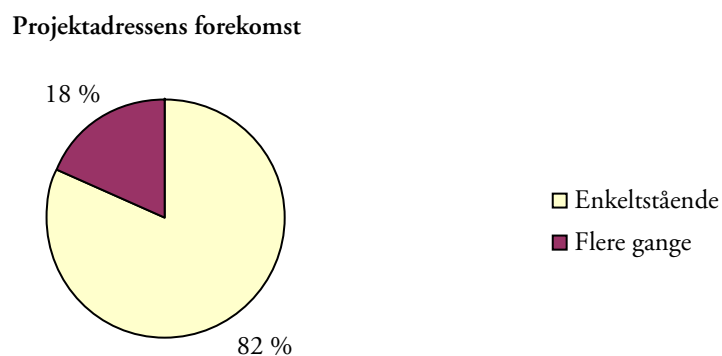
Fordelingen af Artikel 33 er den mest spredte af de tre ordninger.

Figur 23. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Artikel 33 (2001-2004)

Ud af 277 projekter under *LEADER+* er den samme projektadresse fremkommet to eller flere gange i 34 tilfælde (23 projektadresser fremkommer to gange, 8 fremkommer tre gange, 1 fremkommer fire gange, 1 fremkommer syv gange og 1 elleve gange). I alt er der 185 forskellige projektadresser, hvoraf 18 % således har været projektholder i mere end et tilfælde, jf. Figur 24.

Figur 24. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i analyserede støttetildelte projekter under LEADER+ (2001-2004)

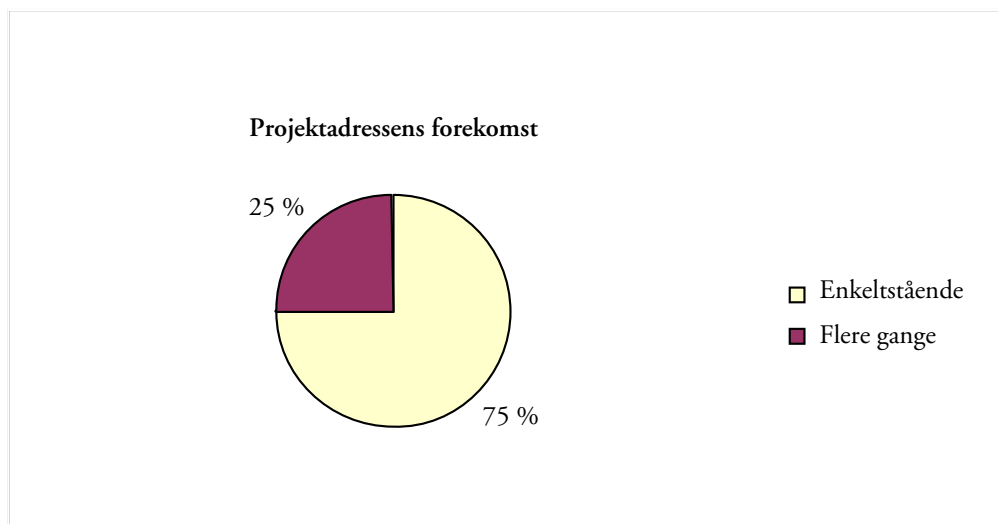
Selvom *LEADER+*-sekretariaternes lokalisering tidligere har vist en vis betydning for, hvor projektholdere er registreret, kommer dette ikke nær så tydeligt frem her.

Samtlige ordninger

Af samtlige analyserede ordninger med i alt 1577 identificerbare projektadresser er den samme adresse fremkommet to eller flere gange i 226 tilfælde. Sammenlagt er

der i alt 890 forskellige projektadresser, hvoraf 25 % således har været projektholder i mere end et tilfælde, jf. Figur 25.

Figur 25. Procentuel fordeling af projektadressens forekomst én eller flere gange i støttetildelte projekter under Artikel 33 og LEADER+ (2001-2004) samt Landdistriktpuljen (2001-2005)

Det forhold at sammenfaldet i projektadresser relativt set er størst, når vi samler ordningerne, viser, at projektholderne i høj grad orienterer sig mod forskellige støtteordninger.

Disse gengangere blandt projektholdere kan også analyseres nærmere.

Vi har tidligere fundet nedenstående fordeling af støttemodtagere som typer blandt samtlige projektholdere (se tidligere Figur 6):

- 54 % er en privat person/forening
- 12 % er en virksomhed
- 34 % er en offentlig enhed.

Hvis vi så alene ser på de 25 % i Figur 25, hvis adresse forekommer mere end én gang, er fordelingen henholdsvis:

- 47 % er en privat person/forening
- 8 % er en virksomhed
- 45 % er en offentlig enhed.

Her falder den procentvise andel af både den private person/foreningen og virksomheden, mens den procentvise andel af den offentlige enhed stiger. Der er altså en tydelig tendens til, at når først en offentlig enhed er startet som projektsøger tiltrækker de mere end et projekt. Sammenholdt med tidligere oplysninger om, hvor projektholderne har adresse, ser vi et klart mønster: i nogle områder findes professionelle projektmagere i privat regi eller som en forening, men projektholde-

re med flere end et projekt og samtidig relativt større projekter i økonomisk forstand har en offentlig eller landsdækkende organisatorisk baggrund. Og de er tilsyneladende udtryk for politisk prioritering, for de befinder sig bestemte steder og ikke jævnt fordelt over landet.

Kildeoversigt

Danmarks Statistik, Statistikbanken, udtræk BEV1.
<http://www.statistikbanken.dk>

Kvistgaard Consult (2003): *Midtvejsevaluering af det danske landdistriktsprogram. Delrapport vedr. Artikel 33-ordningen*. Direktoratet for FødevareErhverv.

Miljøministeriet (2003): *Et Danmark i balance. Hvad skal der gøres?* Landsplanredegørelse. Landsplanafdelingen, København.

Teknologisk Institut (1999): *Evaluering af Indenrigsministeriets Landdistriktspulje*. Indenrigsministeriet.

Teknologisk Institut (2003). *Midtvejsevaluering af LEADER+-programmet i Danmark 2000-2006*. Direktoratet for FødevareErhverv.

Bilag 1. De forskellige ordninger

Landdistriktspuljen

Landdistriktspuljen administreres af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og fordeler ca. 20 mio. kr. årligt. I vores analyse er der medtaget 909 projekter, som tilsammen har modtaget 103 mio. kr.

Forsøgsprojekter

Landdistriktspuljen yder *primært* tilskud til forsøgsprojekter, der kan medvirke til at forbedre udviklingsmulighederne i et lokalsamfund/-område i et landdistrikt. Der er ansøgningsfrist én gang årligt til denne del af puljen. Der er ingen regler for, hvor små eller store tilskud der kan ydes, men det bemærkes, at der typisk ikke ydes tilskud over 500.000 kr. til forsøgsprojekter.

Informationsprojekter

Herudover yder Landdistriktspuljen tilskud til forsknings- og informationsprojekter. Der er løbende ansøgningsfrist til denne del af puljen. Projekterne skal have karakter af informationsvirksomhed, der har til formål at belyse landdistrikternes udviklingsvilkår og at informere bredt om udviklingsmulighederne i landdistrikterne. Der kan således være tale om eksempelvis film, temadage, skriftlig information og andre initiativer, der kan bringe viden om livet i landdistrikter ud til en bred skare af mennesker.

Ud fra hvilke kriterier ydes der tilskud?

Ved tildeling af tilskud til forsøgsprojekter lægges der vægt på:

- at projektet har et udviklingspotentiale og bidrager til at forbedre lokalområdets udviklingsmuligheder
- at projektet har længerevarende perspektiver, således at igangsatte aktiviteter fortsætter efter bevillingsperioden
- at projektet bygger på et folkeligt engagement og har en lokal forankring, dvs. gennemføres af lokale grupper
- at projektet bidrager til udvikling af samarbejder mellem forskellige aktører med fokus på udvikling af et lokalområde
- at erfaringerne fra projektet formidles til en bred kreds af interesserede.

Hvis ansøger er en kommune eller en amtskommune, vil der blive lagt vægt på, om denne har formuleret en *landdistriktspolitik*. Endvidere vil der blive lagt vægt på kvalitet og omfang af borgerinddragelse i projektet.

Herudover skal projektet kunne gennemføres inden for rammerne af gældende lovgivning, og det er en fordel, at der er søgt/opnået støtte andre steder.

Hvad gives der ikke tilskud til?

Der ydes *ikke* tilskud til:

- egentlig erhvervsaktivitet, som vil kunne indebære konkurrenceforvridning
- enkeltstående anlægsaktiviteter eller almindelige vedligeholdelsesopgaver, herunder til halbyggeri, ombygning/istandsættelse af forsamlingshuse, trafiksanering eller sti-anlæg
- enkeltstående IT-projekter, som f.eks. anlæg af bredbåndsnet
- turistanlæg og -faciliteter, herunder til oprettelse af museer, besøgsmaal, informationstavler eller turistbrochurer
- erhvervelse af fast ejendom.

Der kan dog ydes tilskud til enkeltstående anlægsaktiviteter, almindelige vedligeholdelsesopgaver, turistanlæg og -faciliteter samt erhvervelse af fast ejendom, såfremt disse aktiviteter udgør en begrænset del af et bredere projekt. Der ydes kun i meget begrænset omfang støtte til inventar.

Hvem kan der ydes tilskud til?

Landdistriktpuljen yder tilskud til foreninger, enkeltpersoner, selvejende institutioner eller lignende, amtskommuner, kommuner og offentlige institutioner. Enkeltpersoner vil dog kun kunne opnå tilskud til almennyttige projekter, dvs. projekter, der retter sig mod en bred kreds af personer.

Hvis en privat ansøger er en virksomhed med fem ansatte eller derover, kræves det som udgangspunkt, at tilskudsmodtageren har formuleret en personalepolitik, der beskriver, hvordan den pågældende virksomhed vil handle for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt. Denne vedlægges i øvrigt ansøgningen som bilag.

Artikel 33

Artikel 33 er en ordning under Landdistriktsprogrammet, som administreres centralt af Direktoratet for FødevareErhverv under Fødevareministeriet, men i det daglige især af amterne. Det er et EU-program, hvortil kræves medfinansiering af midlerne.

I vores analyse er medtaget 413 støttede projekter med en samlet beløbsramme på 149 mio. kr.

Formålet med tilskudsordningen er at fremme en bæredygtig tilpasning og udvikling af landdistrikterne ved at skabe attraktive erhvervs- og levevilkår samt regionalt tilpassede indkomstmuligheder. Tilskud gives til at forbedre de almennyttige rammer for erhvervs- og levevilkår.

Amtet udarbejder og offentliggør en handlingsplan for den regionale udvikling. En forudsætning for at kunne søge om tilskud efter denne ordning er, at projekttypen er beskrevet i amtets handlingsplan.

Hvem kan søge om tilskud?

Tilskud ydes som udgangspunkt til offentlige myndigheder eller til almennyttige sammenslutninger.

Enkeltpersoner kan søge om tilskud til diversificering af aktiviteterne på jordbrugsbedriften og afsætning af kvalitetsprodukter fra jordbruget samt tilskud til etablering af fæstetier. Det gælder for ejere af bedrifter såvel som forpagtere, hvor forpagtningsaftalen som minimum er gældende i hele projektperioden.

Under de øvrige foranstaltninger kan enkeltpersoner og virksomheder undtagelsesvis søge om tilskud, hvis projektet er en nødvendig del af et amtligt projekt. Hvis f.eks. et amt iværksætter renovering af facaderne på en vej, kan private ansøge om tilskud, eller hvis særligt bevaringsværdige bygninger er omfattet af amtets planlægning, kan enkeltpersoner m.v. søge om tilskud til de omfattede bygninger.

Læs mere på www.im.dk – søgeord Landdistriktspuljen.

Ordningens temaer

1. *Tilvejebringelse af basale servicefaciliteter for erhvervslivet og befolkningen i landdistrikterne.* Formålet med denne foranstaltning er at fremme faciliteter, der er nødvendige for erhvervsudviklingen i yderområderne. Faciliteterne skal som udgangspunkt være tilgængelige for hele den potentielle brugergruppe.

2. *Renovering, sanering og udvikling af mindre byer i landdistrikterne samt beskyttelse og bevarelse af landdistrikternes kulturværdier.* Denne foranstaltning skal i samspil med tilvejebringelse af basale servicefaciliteter være medvirkende til at skabe et miljø, der gør bosættelse uden for byområderne attraktivt. Der kan endvidere gives tilskud til initiativer vedrørende kulturelle aktiviteter.

3. *Udvikling og forbedring af infrastruktur, der er forbundet med udviklingen af jordbruget.* Formålet med foranstaltningen er at fremme den offentlige infrastruktur i landdistrikterne, herunder IT-infrastrukturen som led i bl.a. markedsføring af lokale produkter og som grundlag for udvikling af vidensbaseret jordbrugsrelateret virksomhed.

4. *Fremme af aktiviteterne inden for turisme og håndværk.* Foranstaltningen tager sigte på at fremme den regionalt tilpassede turisme gennem etablering af sammenhængende regionale udviklingsprojekter inden for turisme og håndværk, herunder kunsthåndværk.

5. *Diversificering af aktiviteterne på jordbrugsområdet.* Foranstaltningen tager sigte på at skabe alternative indkomst- og beskæftigelsesmuligheder på en jordbrugsbedrift som supplement til den almindelige jordbrugsvirksomhed.

6. *Afsætning af kvalitetsprodukter fra jordbruget.*

Læs mere på www.dffe.dk søgeord Artikel 33.

LEADER+ programmet

LEADER+ er et EU initiativ, som har til formål at tilskynde landdistriktsaktører til at overveje og drøfte deres lokale udviklingspotentiale i et langsigtet perspektiv. I vores analyse er medtaget 277 støttede projekter med en beløbsramme på i alt 53 mio. kr.

Initiativet skal tilskynde til iværksættelse af strategier for en bæredygtig udvikling med det formål at afprøve nye metoder til:

- udnyttelse af natur- og kulturarven
- styrkelse af økonomien og skabelse af nye arbejdspladser
- forbedring af samfundets organisationsevne
- samarbejde, som skal være et grundlæggende element i gennemførelsen.

Øverste administrative instans bag programmet i Danmark er Direktoratet for FødevareErhverv.

LEADER+ er kendetegnet ved en særlig LEADER metode. Ved LEADER metoden forstås blandt andet, at udviklingsplaner, projekter og beslutningsprocesser styres nedefra og involverer den lokale befolkning i så høj grad som muligt.

Tilskud ydes til projekter, der gennemføres af foreninger, interesseorganisationer og myndigheder i udvalgte lokalområder. Enkeltpersoner kan også søge om tilskud, forudsat at deres projekter opfylder betingelserne i ordningen. Der kan ydes bidrag på op til 50 % af de godkendte projektudgifter. I Danmark er der afsat 17 mio. euro fra EU til LEADER+ i perioden frem til udgangen af 2006.

En betingelse for støtte er, at projekterne har pilotkarakter, det vil sige er nyskabende, og at de sigter mod de fire temaer:

- Anvendelse af knowhow og nye teknologier for at gøre landdistrikternes produkter og tjenesteydelser mere konkurrencedygtige og miljøvenlige
- Forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne
- Bæredygtig anvendelse af naturlige og kulturelle ressourcer
- Profilering af lokale produkter ved gennem kollektive tiltag at lette adgangen til markederne for mindre produktionsvirksomheder.

Der er udpeget 12 lokale aktionsgrupper (LAGs), som skal koordinere LEADER+ aktiviteterne i deres områder. Det er også dem, der skal ansøges midler hos. Aktionsgrupperne består af repræsentanter for lokale foreninger, organisationer, erhvervsmæssige interessenter og myndigheder.

Projekter inden for den enkelte aktionsgruppes lokalområde skal være i overensstemmelse med den udviklingsplan, den pågældende LAG har udarbejdet for området.

Der er desuden oprettet et nationalt netværkscenter, LEADER+ Danmark, der er placeret i Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter.

Læs mere på www.leaderplus.dk

Bilag 2. Metode

Udvælgelsen af støtteordningerne er baseret på, at de eksplicit formulerer et landdistriktsudviklingsformål og med rimelighed kan analyseres i sammenhæng. De valgte støtteordninger er således:

- Landdistriktspuljen
- Tilskud til fremme af tilpasningen og udviklingen af landdistrikterne (Artikel 33)
- LEADER+

For Artikel 33 samt LEADER+ er der indhentet data fra 2001, 2002, 2003 og 2004. For Landdistriktspuljen er der endvidere indhentet data for 2005¹¹. Dataene er for samtlige år behandlet under ét, da det ikke har været formålet at beskrive en forskel over tid, da en sådan ikke i nævneværdig grad vurderes at have fundet sted inden for den analyserede tidsramme.

Data vedr. Landdistriktspuljen stammer fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Man kan indhente data på ministeriets hjemmeside, men ved begyndelsen af dette projekt var hjemmesiden ikke opdateret med hensyn til støttetildelinger i 2004, og data for 2004 er derfor venligst udleveret ved direkte henvendelse til ministeriet. Data vedrørende 2005 findes på ministeriets hjemmeside som link i en særskilt refereret pressemeddelelse vedr. puljefordelingen for 2005. Disse data er også venligst udleveret ved direkte henvendelse til ministeriet.

Data vedr. Artikel 33 stammer fra Direktoratet for FødevareErhverv. Data er indhentet fra Direktoratets hjemmeside.

Data vedr. LEADER+ stammer fra det danske netværkscenter for LEADER+, der fungerer som national koordinator i forhold til de enkelte lokale aktionsgrupper. Data er indhentet fra netværkscenterets hjemmeside¹².

Samlet set er 1.599 projekter analyseret. Disse tegner sig for i alt 305 mio. kr.

- Under Landdistriktspuljen har der samlet været 909 støttetildelte projekter fra 2001-2005 med tilsagn om støtte på i alt ca. 103 mio. kr.
- Under Artikel 33 har der samlet været 413 støttetildelte projekter fra 2001-2004 med tilsagn om støtte på i alt ca. 149 mio. kr.
- Under LEADER+ indgår der i denne analyse 277 støttetildelte projekter fra 2001-2004 med tilsagn om støtte på i alt ca. 53 mio. kr.

¹¹ For 2005 er antallet af støttetildelte projekter ikke nødvendigvis fuldkommen, da data blev indhentet inden årsskiftet 2005/2006, og der vedrørende typen af projekter kaldet informationsprojekter er løbende ansøgningsfrist over hele året. Denne type af projekter er dog antalmæssigt en lille del af det samlede antal projekter.

¹² www.leaderplus.dk

Hvem modtager støtte?

Støttemodtager er kategoriseret på et overordnet niveau i forhold til, om det er en virksomhed, forening/privat person med socialt formål eller det offentlige, der er støttemodtager. Kategoriseringen er foretaget ud fra de tilgængelige oplysninger i de indhentede data samt databehandlers skøn. Hvor selve projektansøgers navn/titel ikke tydeligt afspejler én af de tre kategorier, er de resterende oplysninger særlig vedr. projektformål indgået i skønnet. Problemet opstår tydeligst, hvor der er angivet et personnavn som projektansøger. Her er det således i høj grad de opgivne oplysninger vedr. projektformål, der afgør om denne person vurderes at ansøge støtte som repræsentant for en virksomhed, en offentlig institution eller en forening/privat person med socialt formål.

Der har selvfølgelig været gråzoner, hvor en skarp adskillelse mellem de tre områder har været vanskelig, og nogle projekter er helt udgået af analysen hvor skønnet blev vurderet at være for usikkert. I det pågældende afsnit i rapporten fremgår det for hver støtteordning, hvor mange projekter, der indgår i analysen, og dermed også hvor mange projekter, der ikke indgår grundet for stor usikkerhed vedr. kategorisering.

At kategoriseringen er baseret på databehandlers skøn er metodens usikkerhed, men med et datamateriale på i alt ca. 1650 projekter vurderes usikkerheden til dels at opveje sig selv.

Vedr. analysen af ”genganger-ansøgere” er formålet at identificere i hvor høj grad en projektholder forekommer flere gange. Hvorvidt projektholder forekommer flere gange skal forstås som flere gange over hele den analyserede tidsperiode. Analysen er foretaget på baggrund af projektholders adresse. Usikkerheden er bl.a., at en projektholder skifter adresse mellem to projektansøgninger. Det blev imidlertid vurderet, at usikkerheden ville være større, såfremt analysen blev foretaget på baggrund af projektholders navn. Her ville der inden for den samme forening kunne ske udskiftning af medarbejder eller kontaktperson og inden for den samme offentlige institution eller større organisation var det sandsynligt, at forskellige personer ville stå som projektholder fra projekt til projekt.

Hvad støttes?

Støtteformålet er opdelt i fem overordnede kategorier; erhvervsaktivitet, tværgående udvikling, kultur- og fritidsaktivitet, infrastruktur og fysiske anlægsfrembringelser samt overlap, hvor flere hensyn tilgodeses.

De to kategorier erhvervsaktivitet og tværgående udvikling, der umiddelbart er mest vanskelige at differentiere, er defineret således: Erhvervsaktivitet skal være en direkte erhvervsfremmende aktivitet, der umiddelbart fastholder eller fremmer arbejdspladser inden for det pågældende område. Tværgående udvikling dækker projekter med et mere overordnet udviklingsformål, hvad enten det drejer sig om erhvervsudvikling, strategiudvikling, politikudvikling eller lign. Placeringen af det enkelte projekt i kategori er baseret på databehandlers skøn ud fra de givne oplysninger vedr. projekterne. Inddelingen i kategori er selvfølgelig behæftet med en vis

usikkerhed og ved mindre udførlige projektbeskrivelser øges dette skøn. Såvel projektbeskrivelse og/eller projekttitel samt projektholders navn og adresse indgår i kategoriseringen af formålet.

Usikkerheden vurderes til dels at blive opvejet af sig selv på baggrund af omfanget af datamateriale, men hvor skønnet blev vurderet for stort, er det pågældende projekt ikke kategoriseret, og indgår dermed ikke i analysen. I det pågældende afsnit i rapporten fremgår det for hver støtteordning, hvor mange projekter, der indgår i analysen, og dermed også hvor mange projekter, der ikke indgår grundet for stor usikkerhed vedr. kategorisering.

Hvor foregår de støttede projektaktiviteter?

Analysen af hvor støtten er tildelt er analyseret på kommuneniveau. Analysen er foretaget ved hjælp af GIS. Projektholders adresse oversættes til kommunekode for den kommune som projektholders adresse ligger i, og illustreres herudfra på Danmarkskortet. Det er det kommunale Danmarkskort som det så ud i 2001, der er anvendt, da projektdata går tilbage til 2001.

Man skal dog være opmærksom på, at støttemodtageren kan være bosiddende på en adresse, mens selve aktiviteten gennemføres på en anden. Ikke desto mindre anses det for sandsynligt, at langt de fleste projektaktiviteter finder sted på støttemodtagernes adresser, når det er private, foreninger eller virksomheder. Når det er offentlige institutioner, som er registreret, må det antages, at aktiviteten finder sted inden for deres respektive oplande. Oplandet øges selvfølgelig når projektholder er et amt. I et par tilfælde, hvor der er tale om nationalt dækkende enheder, f.eks. Landbrugets Rådgivningscenter, Landscentret, beliggende i Århus Kommune, kan der til gengæld være større usikkerhed.

Endvidere skal det fremhæves, at LEADER+ i modsætning til de to andre støtteordninger er en geografisk betinget udviklingsstøtte. Det vil sige, at støtten alene kan tildeles inden for udpegede geografiske områder, der netop er udpeget på baggrund af kriterier bl.a. vedrørende demografi, økonomi m.v.

Bilag 3. LEADER-områderne

